

EDUCATIEF PAKKET LOU

Toelichting en alle activiteiten

LOU

OP WEG NAAR SCHOOL

KATHLEEN AMANT

Colofon

Dit project kwam tot stand op vraag van en met middelen van de provincie Vlaams-Brabant.

**VLAAMS-
BRABANT**

cavaria, september 2016.

Verantwoordelijke uitgever: Y. Aerts, Kammerstraat 22, 9000 Gent

Inhoud: Steven De Baerdemaeker en Kaj Poelman

Auteur: Steven De Baerdemaeker

Vormgeving: Virginie Soetaert

Illustraties: Alle afbeeldingen komen uit het boek 'Lou op weg naar school' van Kathleen Amant (Uitgeverij Clavis, ISBN 9789044829143)

en worden met toestemming van de auteur gebruikt.

Kammerstraat 22, 9000 Gent

T 09-223 69 29 | F 09-223 58 21

info@cavaria.be | www.cavaria.be

Met bijzondere dank aan:

de provincie Vlaams-Brabant

Kathleen Amant

meter Pascale, voor de vele input en feedback

de directies en leerkrachten van de testscholen voor hun enthousiasme en waardevolle feedback

alle leerkrachten en andere onderwijsprofessionals die hun steen, groot of klein, bijdroegen

Introductie

Diversiteit is een evidentie.

Dat is het uitgangspunt van dit educatief pakket, ontwikkeld in opdracht van de provincie Vlaams-Brabant. Iedereen is anders. We verschillen op vlak van geslacht, huidskleur, seksuele oriëntatie, religie, leeftijd en ontelbare andere vlakken. Die diversiteit zit verweven doorheen het boek en al het afgeleide materiaal. Dit educatief pakket gaat niet over wie 'anders' is. Wie is immers die 'andere'? Dat is voor iedereen anders, afhankelijk van het referentiekader dat iedereen opbouwt op basis van opvoeding, dingen die je meemaakt, je eigenheid, ...

Bijgevolg zal je in dit pakket ook stereotiepe voorstellingen van personen en situaties vinden. Er is immers niets mis met stereotypen op zich, zolang ze deel uitmaken van een bredere voorstelling van de werkelijkheid. Er zijn een pak zorgzame mama's op deze wereld en dat is fantastisch. Maar er zijn ook heel wat zorgzame papa's. Net daar wringt het schoentje in veel educatief materiaal: we zien enkel de stereotypen.

Met de activiteiten in dit pakket kan je werken aan meer dan 70% van de ontwikkelingsdoelen van het kleuteronderwijs. Je kan het een aantal keer hebben over diversiteit, maar ook in alle andere activiteiten is die diversiteit impliciet aanwezig, als een evidentie. Zo wil Lou bijdragen tot een samenleving waarin het fijn samenleven is, met al onze verschillen.

Veel plezier!

Het onderwijsteam van çavaria
(en Lou)

Inhoud

DEEL 1 VOORAF

Materialen	6
Algemene richtlijnen en planning	7
Met kleuters in gesprek over diversiteit	9
Ideeën voor klasinrichting	11

DEEL 2 ACTIVITEITEN OP BASIS VAN HET BOEK

1. Lou: Aanbrengen van het verhaal	15
2. Het grondplan	17
3. Lou gaat naar school	21
4. Gezinnen in alle maten en vormen	25
5. Wie woont waar?	29
6. Tellen en meten	31
7. Verstoep	35
8. Beroepen	37
9. Ik kan worden wat ik wil	39
10. Een nieuwe boerderij	41
11. Mogelijkheden en beperkingen	43
12. Dikke vrienden	47
13. Gevoelens – expressie	49
14. Van letters tot boek	51
15. Suggesties voor bewegingsactiviteiten	53
16. Korte suggesties voor overige activiteiten ..	55

DEEL 3 BIJLAGEN	57
-----------------------	----

Materialen

Het verzendpakket

Het verzendpakket bestaat uit volgende materialen:

- het boek 'Lou op weg naar school'
- de bijhorende vertelplatenset (kamishibai)
- een grondplan van de woonplaats van Lou en de bijpassende huizen
- een prentenset met diverse gezinsvormen
- een memoryspel met diverse gezinsvormen
- een prentenset over de beroepen die in het boek voorkomen
- de puzzel 'Lou in de speeltuin' (prent online beschikbaar)
- de puzzel 'Lou op wandeling in het bos' (prent online beschikbaar)
- de puzzel 'Lou op het verjaardagsfeestje' (prent online beschikbaar)

Dit verzendpakket kan besteld worden op de website www.schooluitdekast.be en via de *webshop van çavaria*.

Online aanbod

Op de website www.schooluitdekast.be vind je:

- didactische suggesties en afdrukklaar materiaal om wekenlang met Lou aan de slag te gaan in de klas:
 - In deze bundel vind je een toelichting bij het pakket en alle activiteiten samen. Alle bijlagen vind je gegroepeerd achteraan. Het eerste getal van de bijlage duidt op de activiteit waar ze bijhoort (bv.: Bijlage 5.3 hoort bij activiteit 5). Sommige bijlagen horen bij meerdere activiteiten en hebben als eerste getal het nummer van de eerste activiteit waarvoor de bijlage nodig is.
 - Je kan ook alle activiteiten apart downloaden. De bijlagen zijn dan steeds bij de activiteit zelf gevoegd.
- de afbeeldingen van de verschillende puzzels (in deze bundel helemaal achteraan bij de bijlagen).

Algemene richtlijnen en planning

Doelgroep

Door de vele differentiatiemogelijkheden is dit pakket inzetbaar van de eerste tot de derde kleuterklas.

Planning

Je kan met dit pakket weken aan de slag in de klas. Toch vind je bij dit pakket geen nette weekplanning(en). Kinderen zijn geen machines. Onderwijs dat in grote mate wordt gestuurd door de kinderen, heeft al lang zijn nut bewezen en is in steeds meer klassen een vanzelfsprekendheid.

Plan daarom wel de eerste dagen van de periode waarin je met Lou werkt, maar laat het verdere verloop onder andere afhangen van wat de kinderen boeit. Je kan dat bijvoorbeeld doen door een woordspil te maken: Wat weten we al over het boek? Wat zit er allemaal in? Waarover willen we nog meer leren? Door de diversiteit aan onderwerpen die in het boek zitten, kan je thema alle kanten uit. Misschien blijken je kleuters niet zozeer geïnteresseerd in de kinderboerderij, maar wel in wielen en alles wat rolt, waarna jullie zelf vuilniswagens gaan maken... De ontwikkelingsdoelen waaraan je wil werken, spelen uiteraard ook een rol bij je keuze van activiteiten.

Activiteiten

In de lijn van de visie op planning, is het niet de bedoeling dat je netjes alle activiteiten in volgorde uitvoert. Sommige (delen van) activiteiten zullen te moeilijk of makkelijk zijn voor (een deel van) je kleuters. Maak een selectie op basis van wat je kleuters interesseert en welke doelen je zelf wil nastreven.

Een activiteit in dit educatief pakket is ook in de meeste gevallen niet opgevat als een afgebakend lesgeheel. Zo zijn bijvoorbeeld heel wat ideeën rond wiskundige initiatie samengevoegd in activiteit 6 'Tellen en meten'. In werkelijkheid bevat deze beschrijving ideeën voor meerdere activiteiten binnen het domein wiskunde.

De meeste activiteiten bevatten ideeën waarmee je doelen uit verschillende domeinen van de ontwikkelingsdoelen (Nederlandstalig onderwijs in België) kan nastreven. Om te vermijden dat elke activiteit begint met een ellenlange lijst ontwikkelingsdoelen, hebben we ons telkens beperkt tot een kleine, essentiële selectie en vermeldden we enkel de nummers. Je kan met dit pakket veel meer ontwikkelingsdoelen nastreven dan enkel diegene die wij hebben

vermeld. Welke ontwikkelingsdoelen met de nummers overeenkomen, vind je onder andere op: ond.vlaanderen.be/curriculum/basisonderwijs/kleuteronderwijs/index.htm

Kleine groepen

Afhankelijk van de praktische mogelijkheden, kan je vele activiteiten zowel met een grote groep (hele klas) als door kleine groepen kinderen laten uitvoeren. Het hoeft geen betoog dat het leerrendement bij het werken in kleine(re) groepen een stuk groter is. Wissel af tussen heterogene en homogene groepjes, afhankelijk van wat je het meest onderwijskrachtig lijkt.

Lou groeit

Uit de breinen van jou, collega's en onze kleuters komen vast nog andere geweldige ideeën voor activiteiten. Laten we samen voor Lou zorgen en hem laten groeien door deze ideeën met elkaar te delen. Stuur je vondst door naar lou@cavaria.be. Wij geven je idee een plekje op onze website.

Meer achtergrond over gender

Eén van de thema's waaraan aandacht is besteed bij het maken van dit pakket, is man/vrouw-rollenpatronen (gender). Boeit dit thema je? Dan zijn deze bronnen interessant leesvoer:

- genderindeklas.be
- de brochure Genderklik in de kleuterklas van Genderatwork (enkel online te bekijken: www.genderatwork.be/wp-content/uploads/GENDERKLIKvoorWEB2.pdf)
- genderklik.be

Met kleuters in gesprek over diversiteit

“Dat kan niet dat een kindje twee papa’s heeft!”

Kleuters zijn volop bezig met het ontwikkelen van referentiekaders: wat braaf en stout is, wat vlees en groenten zijn, wat leuk en niet leuk is, ... Zo ontwikkelen ze ook een idee over wat ‘normaal’ en ‘abnormaal’ is. Kleuters die nog nooit bewust in aanraking kwamen met een gezin dat niet bestaat uit mama, papa en één of meerdere kinderen, denken ook vaak dat dit de enige mogelijke gezinssamenstelling is.

Hetzelfde geldt voor ideeën over wat hoort voor jongens en voor meisjes. Onderzoek toont dat kinderen al op de leeftijd van 6 à 7 jaar, aan het einde van de kleuterschool dus, strakke ideeën hebben over deze rollen. Bij de oudste kleuters is dit makkelijk vast te stellen: ze geven elkaar commentaar (“Die t-shirt is voor jongens, want er staat een dinosaurus op.” of “Meisjes kunnen veel mooier kleuren.”), hebben vaak stereotiepe opvattingen (“Papa’s kunnen niet goed voor baby’s zorgen. Dat doen de mama’s.”) en bestraffen kinderen die zich niet (volledig) gedragen volgens de stereotypen (*Je moet al een heel sterke jongen zijn om op het carnavalsfeest een prinsessenkleed aan te trekken...*). Op dit moment, in onze huidige culturele setting, is de rol die meisjes/vrouwen mogen opnemen een stuk breder dan die voor jongens/mannen. Het piratenmeisje zorgt voor minder vreemde blikken dan de prinsessenjongen.

Dit alles heeft tot gevolg dat (vooral oudere) kleuters al veel stereotiepe uitspraken doen. Hoe reageren wij daarop?

Vijf tips

De basisregel: geef kinderen meer vragen dan antwoorden.

“Ik denk dat Lou een jongen is.”

Waarom denk je dat?

“Omdat hij kort haar heeft.”

Kunnen meisjes geen kort haar hebben? (Link eventueel naar een meisje/vrouw met kort haar die ze kennen.)

“Jawel, maar dat zijn niet echt helemaal meisjes.”

Als we het haar van Aisha zouden afknippen, is ze dan plots minder een meisje?

(Als de kinderen in dit gesprek zelf concluderen dat veel meisjes lang haar hebben, maar dat kort haar oké is, dan is dat goed. Zelf kan je concluderen met een vraag: Kunnen we door het haar van Lou weten of Lou een jongen of een meisje is? – Nee)

“Jongens mogen geen hoge hakken aan, he!?”

Waarom niet?

“Dat zijn meisjesschoenen!”

Waarom zijn dat meisjesschoenen?

“Omdat er een strikje opzit.”

En kunnen jongens geen schoenen aandoen waar een strikje opzit?
(Blijf vragen stellen en zorg voor een open einde van het gesprek, zodat de kleuter kan verder denken.)

Als er een eenvoudig antwoord is, geef dat dan ook.

"Wat is een lesbische?"

Een lesbienne is een meisje dat verliefd wordt op een meisje. (Je kan dit gesprek verrijken door te vragen hoe het heet als een meisje verliefd wordt op een jongen. – hetero – We benoemen immers veel vaker de 'uitzondering' dan de 'norm'.)

Reageer op dagelijkse, stereotiepe uitspraken van kinderen.

"De poppenhoek is alleen voor meisjes."

Wij hebben in de klas geen hoeken die alleen voor jongens of meisjes zijn. Waarom zeg je dat eigenlijk?

(scheldend) "Vuile homo!"

Is Laurent verliefd op een jongen?

"Euh..."

Want dat is wat een homo is: een jongen die verliefd is op een jongen. Homo is geen scheldwoord. Dat zegt gewoon op wie iemand verliefd wordt. Trouwens, aan uitschelden doen wij niet mee! (Handel verder af zoals altijd bij een scheldpartij.)

Maak duidelijk waar je als school voor staat.

"Ik werk niet met Eveline. Ik werk niet met meisjes."

Waarom wil je niet met Eveline werken?

"Omdat ze een meisje is. En ik mag van mijn papa niet met meisjes werken."

Ik kan begrijpen dat dat thuis bij jou zo is. Maar hier zijn we op school. En op onze school maakt het niet uit of je een jongen of een meisje bent. Hier werkt iedereen met iedereen.

Let op je eigen taalgebruik.

Ben je je bewust van de stereotypen in je eigen taal? Onderzoek toont dat we meisjes gemiddeld meer complimenten geven voor hun uiterlijk ("Wat een mooi kledje heb jij aan!"), behulpzaamheid en volgzzaamheid (het kind deed exact wat jij vroeg). Jongens krijgen gemiddeld meer complimenten voor hun kracht ("Ik zoek een paar sterke jongens om mij te helpen."), initiatief nemen en creatief probleemoplossend denken.

Vraag je, ruimer dan wat je zegt, ook eens af wat de meerwaarde is van bepaalde indelingen in jongens en meisjes die je maakt. Elke keer je hen op die manier opdeelt, versterk je het beeld dat jongens en meisjes fundamenteel verschillende wezens zijn. Denk daarbij onder andere aan verschillende naamkaartjes, rijen (een rij voor jongens en een voor meisjes), brooddoosbakken per geslacht, groepsindeling voor bepaalde taken, een opsplitsing voor het schoolfeestnummertje, ... Als je groepen wil maken, zijn er veel andere mogelijkheden dan jongens/meisjes: veters/plakkers, haarkleur, kenmerken van kledij, toeval (namen trekken), ... Wissel af.

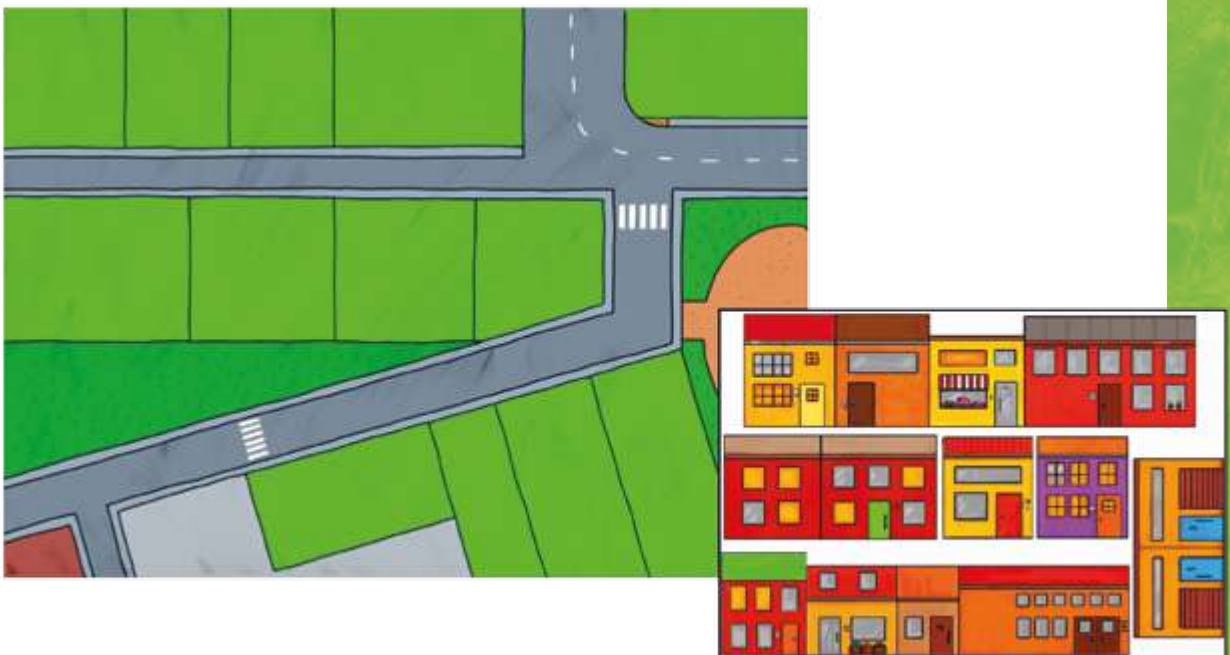
Klasinrichting

Door je hoeken te verrijken, geef je de kinderen meer kansen om maximaal aan de slag te gaan met de inhoud van het verhaal.

🍃 Voorzie in de huishoek (of gelijkaardig) materiaal om Lou en de twee papa's van Lou na te spelen (kledij, schoeltas, ...). Je kan, vertrekkende van prenten uit het boek of de prentenset diverse gezinnen, eventueel ook maskers van verschillende personages maken. Gaandeweg kan je verrijken door bv. materiaal aan te bieden waarmee de kinderen zich kunnen inleven in Anissa en haar mama.

🍃 Voorzie een verteltafel die gaandeweg rijker wordt. Naast het boek zelf, kan je hier het grondplan leggen, de bijhorende huisjes, de personages uit het verhaal tegen een blokje gekleefd (zodat ze rechtstaan), verschillende voertuigen, allerlei kleine accessoires zoals kegels, verkeerslichten, een boom, ... Vind je het grondplan te klein voor jouw kleuters? Dan kan je met hen een groter grondplan maken!

🍃 Als je een kopie van het grondplan (eventueel vergroot) aanbiedt in een hoek met wat constructiemateriaal (dat kan ook kosteloos materiaal zijn!), kunnen de kinderen geprikkeld worden om zelf allerlei zaken te gaan bouwen op het plan. Gaandeweg kan deze hoek ook met ander materiaal voor sociaal en fantasiespel verrijkt worden. Een prima hoek om zelf in mee te spelen...

- ☛ Het is een meerwaarde als je in je klas de prenten van de vertelplatenset naast elkaar (bv. in 2 of 3 rijen) kan hangen. Voor meerdere activiteiten is dit interessant.
- ☛ In de leeshoek kan je aanbod alle kanten uit, afhankelijk van de thema's waarop jij en je kleuters willen focussen. Doe je best om ook hier een divers aanbod te voorzien, met andere woorden: een aanbod waarin zowel stereotiepe als niet-stereotiepe beeldvorming aanwezig is.
- ☛ Het memoryspel en de puzzels kunnen een heel schooljaar lang in je aanbod aanwezig zijn. Op die manier komen de kinderen ook buiten de periode dat je met Lou werkt in contact met de diversiteit die er in vervat zit. Tijdens het thema kan het interessanter zijn het memoryspel aan te bieden bij de verteltafel (combinatie huisjes – gezinnen, zie activiteit 5) of de plaats van aanbod af te wisselen.

ACTIVITEITEN

Activiteit 1: Aanbrengen van het verhaal

Ontwikkelingsdoelen

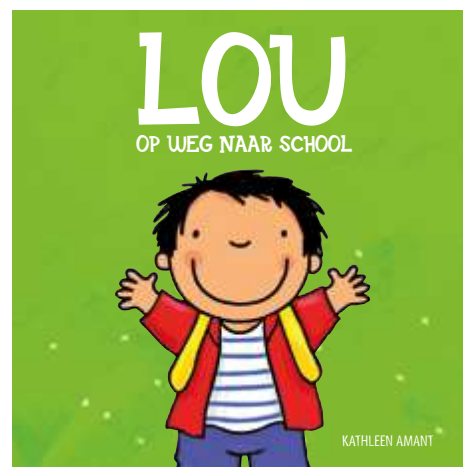
Nederlands: 1.5, 2.1, 2.6, 3.1, 5.5

Mens en maatschappij: 1.5, 2.1, 2.5, 3.2

Muzische vorming: 4.2, 5.3

Materiaal

- boek
- vertelplatenset
- personages uit het boek (bijlage 1.1)
- doosjes of zakjes met daarin boerderijdieren, tractor, autobus
- materiaal om een deel van de vertelplaten af te plakken

Inhoud

Toon de **cover van het boek** en/of de eerste plaat van de vertelplatenset.

Stel enkele richtvragen. Je vindt richtvragen voor alle prenten van het boek op de achterkant van de vertelplatenset.

Tip

Laat voor de kinderen zo lang mogelijk open of Lou nu jongen of meisje is. Je kan zelfs extra prikkelen: Lou kan bv. een afkorting van zowel louis als Louise zijn. Stel stereotiepe antwoorden van kinderen in vraag. Als een kind bv. zegt dat Lou een jongen is omdat 'hij' kort haar heeft, vraag dan of meisjes geen kort haar kunnen hebben en haal voorbeelden uit de klas of school aan.

Toon de **eerste prent** van het verhaal en stel enkele vragen.

Tip

Als de kinderen de persoon aan tafel benoemen als mama, zeg dan niet meteen dat dit 'toch geen mama is'. Er zijn ook mama's met kleine borsten en kort haar. Vraag wel door: Waarom denk je dat dit de mama is? Stel hierbij opnieuw eventuele stereotiepe antwoorden in vraag. (bv.: 'Het is een mama want die blijft bij de baby.' – Kan een papa niet voor een baby zorgen?). Laat kinderen ook volop mogelijkheden bedenken voor de andere volwassen persoon (een nonkel, een vriend van de ouders, ...). Als kinderen voorlopig zelf als mogelijkheid niet bedenken dat dit de 2 papa's van Lou zijn, is dat niet erg. Ze komen dat dan te weten wanneer je later het verhaal begint te lezen.

Nadat je ook de **tweede prent** van het verhaal hebt besproken, kan je de cover en de eerste twee prenten naast elkaar plaatsen en de kinderen vragen hoe ze denken dat het verhaal zal verder gaan.

Je kan uiteraard prent per prent verder bespreken, verspreid over verschillende momenten, maar wat **variatie** is uiteraard leuk. Enkele ideeën:

- Plak een deel van een prent van de vertelplaatenset af. Wie een verteltheater heeft, schuift de prent niet meteen helemaal door. De kinderen beschrijven wat ze al zien en raden wat er verder nog op de prent staat. Je kan hierbij bv. een klein stukje van de brandweerwagen zichtbaar laten (prent 7) en vragen wat voor voertuig dit is.
- Bied eens twee prenten tegelijk aan, maar zeg dat je niet weet in welke volgorde ze moeten. De kleuters moeten zelf door observatie achterhalen welke prent eerst komt. Dit kan relatief makkelijk met bv. prenten 5 en 6. Heel wat moeilijker is het bv. met prenten 8 en 9 (er staat nog een stukje kegel op prent 9).
- Eens de kinderen weten dat Lou op schoolreis gaat, kan je hen laten nadenken over waar de schoolreis naartoe kan gaan. Voor je de prent toont, kan je hen zakjes (of doosjes) geven waarin tips zitten. In het eerste zakje kunnen bv. boerderijdieren zitten, in het tweede een tractor en in het derde een autobus. (Hoe gaat de klas van Lou op schoolreis?)
- Al snel bij het aanbrenge van het verhaal kan je de kinderen enkele uitgesneden personages uit het boek aanbieden (bijlage 1.1). De kinderen kunnen zelf al even denken over wie deze mensen kunnen zijn. Terwijl je het verhaal aanbrengt, staan deze figuren steeds zichtbaar in de buurt. Van zodra een personage in het verhaal verschijnt, is het aan de kinderen om dit op te merken. De personages die al aan bod kwamen, kunnen samen in een groepje worden gezet.

Activiteit 2: Het grondplan

Ontwikkelingsdoelen

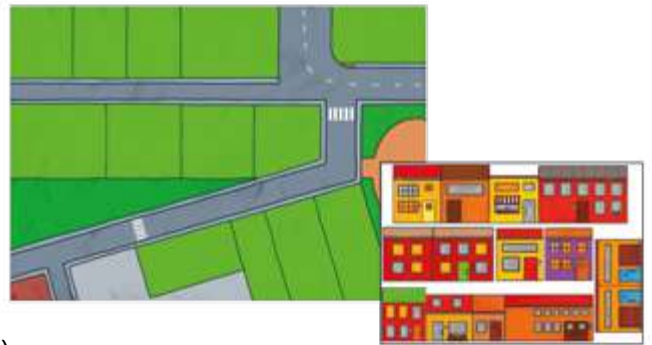
Nederlands: 2.4

Mens en maatschappij: 4.9

Wetenschap en techniek: 2.3, 2.4, 2.5, 2.6

Materiaal

- grondplan en bijhorende huizen (bijlage 2.1)
- de oplossing van waar de huizen op het grondplan horen (bijlage 2.2)
- boek en/of vertelplatenset
- materiaal om de huizen rechtop te zetten (zie punt 3)

Inhoud

1. Het grondplan

Toon de kleuters het grondplan. Vraag wat dit zou kunnen zijn (het plan). Verken met de kleuters wat op het plan te zien is:

- Wijs de wegen aan. Wat zou dit kunnen zijn? (een/de weg) Waarom staat er op deze (grote weg) een stippellijn? Aan welke kant moeten de auto's hier rijden?
- Wijs de voetpaden aan. Wat is dit? (het voetpad) Wie mag er op het voetpad stappen of rijden? Je kan eventueel overlopen: auto's, voetgangers, kinderen op een fiets, volwassenen op een fiets, vrachtwagens, moto's, ...
- Wijs de zebrapaden aan. Wat is dit? (het zebrapad) Waarvoor dient een zebrapad? (om veilig over te steken) (Je kan eventueel ook wijzen op de overeenkomst met de huid van een zebra en een prent van een zebra tonen.)
- Wijs het plein aan en vraag wat dit is (het plein). Leg linken met de leefwereld van de kinderen, eventueel met een plein uit de schoolomgeving. Vraag eventueel wat je allemaal op een plein kan doen, indien de kinderen hier vertrouwd mee zijn.
- Zeg dat op het plan nog alle huizen en gebouwen ontbreken. Vraag de kinderen aan te wijzen welke vlakken daarvoor bedoeld kunnen zijn. Laat argumenteren waarom ze bv. het donkergroene vlak niet kiezen. (Waarom zouden hier geen huizen staan?)
- Vertel dat er ook weides zijn op het plan. Vraag de kinderen deze aan te wijzen.

Tip

Woorden als *plan, weg, voetpad, plein, ...* kunnen gezien worden als streefwoordenschat. Breng bij streefwoorden ook steeds de correcte lidwoorden aan: *het plan, de weg, het voetpad, ...*

2. Waar staan de huisjes?

Toon de kinderen de prenten van de huizen. Leg ze open en laat ontdekken. Je richtvragen kunnen vele richtingen uit. Enkele ideeën:

- Wat vind je een mooi huis? Waarom?
- Welk gebouw zou de school zijn? Waarom?
- Welke huizen zijn winkels?
- Hoeveel rode huizen zijn er?
- Wat is het kleinste/grootste huis? (Je kan eventueel laten rangschikken van klein naar groot en/of omgekeerd.)

Je kan hierbij, afhankelijk van het niveau van je kinderen, ook termen aanbrengen als het rijhuis, de villa, het appartement, een half open huis, ... Je kan aan de kinderen vragen in wat voor huis of appartement zij wonen.

Vertel de kinderen dat we de huizen op de juiste plaats op het plan gaan zetten. Wijs aan waar Lou woont.

Zeg: "Hier woont Lou. Maar hoe kunnen we te weten komen hoe het huis van Lou eruitziet?" (kijken naar de prenten in het boek of op de vertelplatenset)

Door verder te kijken in het boek of op de vertelplaten kan je met de kleuters gaandeweg verder ontdekken welk huis waar hoort op het plan. Op het einde zal je nog enkele huizen over hebben die niet te zien zijn op de prenten van het boek. Ga met de kleuters in gesprek over waar deze kunnen staan. Laat argumenteren. De oplossing van waar de huizen op het plan moeten, vind je in bijlage 2.2.

Tip

Afhankelijk van het niveau van (het groepje van) de kleuters waarmee je deze oefening doet, kan je dit ook helemaal anders aanpakken. Hoe sterker de kleuters, hoe meer je ze van in het begin zelf kan laten zoeken naar de juiste plaats voor de huizen.

Tip

Differentiatie: hoe meer je de huizen geclusterd aanbiedt (bv. de hele even kant van Lou's straat aan elkaar), hoe makkelijker de oefening. Hoe meer je ze apart aanbiedt (alle huizen van elkaar geknipt), hoe moeilijker. Bij jongere/minder sterke kleuters kan je ook bijlage 2.2 (de oplossing) aanbieden om mee aan de slag te gaan.

3. Techniek: de huisjes rechtop zetten

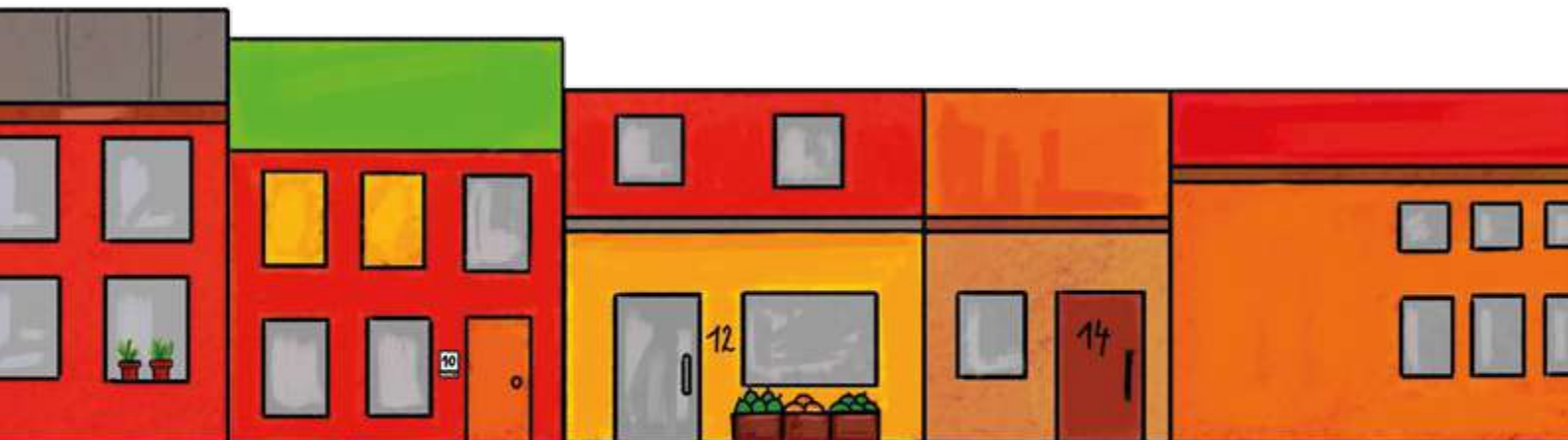
Als dit nog niet aan bod kwam, wijs de kleuters er dan op dat de huisjes op het plan 'plat liggen'. Vraag of dit ook in het echt zo is. Laat een kind tonen hoe een huis in het echt zou moeten staan. Van zodra het kind het huisje loslaat, valt het uiteraard om.

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de huisjes blijven rechtstaan? Laat de kleuters zelf verschillende ideeën aanbrengen. Kies samen een oplossing die geschikt lijkt, bij voorkeur een oplossing die de kleuters zelf in de praktijk kunnen brengen.

Laat de kleuters hun idee uitvoeren. Dat kan bv. door met plakband een blokje tegen het huis te plakken of met duplo/lego/ander bouw materiaal huisjes te bouwen waar de gevel wordt tegen geplakt.

Tip

Is het plan te klein voor jouw kleuters? Maak dan met hen een grotere versie!

Activiteit 3: Lou gaat naar school

Ontwikkelingsdoelen

Nederlands: 3.1

Mens en maatschappij: 3.2, 4.9, 4.11, 4.12

Materiaal

- grondplan met huisjes
- personages uit het boek (bijlage 1.1)
- boek en/of vertelplatenset
- eventueel enkele voertuigen (auto's, vuilniswagen, brandweerwagen,...)
- allerlei knutselmateriaal

Belangrijk

Voor deze activiteit maakten de kinderen al kennis met grondplan en bijhorende huizen (activiteit 2).

Inhoud

1. De juiste plaats

In dit deel van deze activiteit is het de bedoeling dat de personages op de juiste plek op het grondplan belanden. Sommige zullen voortdurend van plek veranderen (bv. Lou), anderen zullen blijven staan op de plek waar Lou ze ontmoet. Niets belet uiteraard dat de kinderen ook met deze personages hun fantasie de vrije loop laten en ze 'mobiel' maken.

Om dit te bereiken kan je het verhaal zelf nog eens voorlezen (boek of vertelplatenset) of de kinderen zelfstandig(er) met boek of vertelplatenset laten werken.

2. Verkeer en veiligheid

Bij het traject dat Lou en zijn papa afleggen, komt heel wat **verkeer** te pas. Je kan met de kinderen onder andere ingaan op:

- het feit dat Lou steeds aan de kant van de huizen loopt, papa aan de straatkant. (Dit in tegenstelling tot Anissa, Lou's vriendin. Je kan dit de kinderen zelf laten zoeken/vaststellen.)
- de plekken die papa kiest om over te steken. Waarom kiest papa deze plekken? Is dit altijd de beste keuze? (termen het zebrapad, de stoep, het verkeerslicht, de voetganger, ...)

- de manier waarop we oversteken: links-rechts-links kijken, recht (zo kort mogelijk) oversteken, op een zebepad als er eentje in de buurt is. Oefen dit in de klas of op de speelplaats (eventueel in de les L.O.), eventueel ook met een gemachtigd opzichter (laat een kleuter ook eens opzichter zijn). Leuke uitbreiding: oversteken voor blinden met rateltikker (filmpje op Youtube: 'kijken met je oren' van Peter van der Heijden)
- verkeerslichten: bediening (Lou duwt op de knop), rood voor de voetgangers is groen voor de auto's, ...
- verkeersborden: dat er geen in het boek staan, kan net een reden zijn om er kinderen enkele aan te bieden en een geschikte plaats op het grondplan te zoeken (bv.: 'voetgangers hier oversteken' aan de wegenwerken of het bord 'éénrichtingsverkeer' aan de straat van Lou – sterke kinderen kunnen zelf afleiden uit het boek aan welke kant van de straat dit bord moet). Je kan hierbij ingaan op kleuren (rood= gevaar/stop, blauw = gebod, groen = oké, fluo of oranja = opletten, ...)
- fluohesjes. Sommige kinderen dragen een fluohesje, anderen niet. Je kan met de kinderen eventueel zorgen voor een fluohesje voor Lou (tekenen op papier, afbeelding afdrukken,...). Link eventueel met waarvoor een fluohesje binnen de school dient (kinderen of leerkrachten met bepaalde taak, ...).
- fietsers. Kinderen mogen op de stoep fietsen, volwassenen niet.
- rijrichting. Auto's rijden rechts van de weg. Je kan op het plan met speelgoedauto's werken. Met de oudste kleuters kan je dieper op dit onderwerp ingaan: rijrichting van de trein, de metro, de tram; links rijden in bepaalde landen, ... (zie ook Wikipedia-pagina 'links rijden')
- gordel dragen: alle kinderen en de chauffeur dragen in de bus een gordel (zie ook kinderzitje op fiets, kinderwagen op de speelplaats)
- helm dragen: op de fiets, brandweperlui, wegenwerkers.
- wegomleggingen. Op een groot plan kunnen kinderen bv. zelf wegomleggingen bedenken/tekenen. In een L.O.-les waarbij we met wegen werken zijn sommige tijdelijk afgesloten en moeten kinderen omleggingen bedenken. Ook: de afbakening van een werfzone: kegels rond de wegenwerken.
- hond aan de leiband houden: waarom?

3. Extra opdrachten

- Knutselen: Dit kan in het klein (bv. voor het grondplan) of in het groot (voor in de klas of gang): een verkeerslicht, een boom, een vuilniswagen, voertuigen (o.a. uit kartonnen dozen waarmee ze zelf al stappend kunnen rijden, bv. vuilniswagen), verkeersborden, zebrapaden, parkeerstroken, stippellijnen (plakken in gang), ...
- Lou wordt 's avonds opnieuw opgehaald door papa (of vake). Welke weg volgen ze? Wie komen ze tegen? Doen ze boodschappen (welke)? Wat doen ze eerst, wat daarna?
- De straat van de school zou veiliger zijn als er een fietspad was. Je kan met de kinderen een fietspad maken, bv. met een strook rood papier. (ict: Google met de kinderen even het woord 'fietspad' om te zien hoe dat er uit ziet. Heb je een fietspad vlakbij de school? Ga dan even kijken.)
- (Bij het grondplan) De kinderen sluiten de ogen. Iemand verwisselt personages van plaats of haalt er eentje of meerdere weg. Wat is er veranderd?

Activiteit 4: gezinnen in alle maten en vormen.

Ontwikkelingsdoelen

Nederlands: 2.2

Mens en maatschappij: 2.3

Materiaal

- prentenset diverse gezinnen (ook in bijlage: bijlage 4.1)
- gezinsfoto's van de kinderen
- eventueel boek en/of vertelplatenset
- voor jezelf: bijlage 4.2: Toelichting gezinnen

Inhoud

1. Gezinnen verkennen

Leg enkele kaarten van de prentenset 'diverse gezinnen' open. Vertel dat dit allemaal gezinnen zijn die Lou kent (Ze zijn familie of ze wonen in de buurt van Lou of ...). Vraag de kinderen of ze weten wat een gezin is.

Haal één kaart uit de stapel. Je neemt best een gezinsvorm die niet zo vaak voorkomt bij de kinderen van jouw klas. Laat de kinderen het gezin beschrijven. Je kan hierbij zowel ingaan op talige aspecten (zie lager) als wiskundige aspecten (hoeveel mensen, kinderen, ...). Als niet duidelijk is of een afgebeeld kind jongen of meisje is, laat dit dan in het midden. Vraag tenslotte wie ook een gezin heeft zoals op de kaart, of een gezin dat er op lijkt. Vraag eventueel wie een dergelijk gezin kent in de buurt, familie, vriendenkring, ... Ga met de kleuters op zoek naar gelijkenissen tussen hun gezin en dat op de prent (bv. evenveel kinderen, een broer/dus die ook in een rolstoel zit, ouders die ook verschillen van huidskleur, ...) Geef hierbij de kleuters de kans om uitgebreid te vertellen over hun gezin.

Tip

Wanneer je focust op het zoeken naar gelijkenissen (eerder dan verschillen) tussen de afgebeelde gezinnen en de gezinssituaties van je kleuters, zal je merken dat bijna elke kleuter bij bijna elke prent zeker een gelijkenis kan vinden.

Volg dezelfde werkwijze voor de andere kaarten. De gezinsvorm die het meest voorkomt in je klas, laat je ergens middenin aan bod komen. Op die manier breng je deze gezinsvorm – zelfs als die veel voorkomend - aan als 'één van de mogelijkheden' en niet zozeer als de norm.

De fotomuur

Je kan een fotomuur 'gezinnen' maken met zowel de prenten als de foto's van de kinderen. Vermijd dat je hierbij overdreven structureert. In sommige klassen zal dit eerder tot uitsluiting dan inclusie leiden. Als je bv. de gezinnen van de kinderen netjes groepeerd per gezinsvorm, riskeer je dat de foto van sommige kinderen helemaal alleen komt te hangen.

Achterliggende visie: Vermijd dat je per ongeluk bevestigt dat er een 'normale' gezinsvorm en daarnaast 'abnormale' gezinsvormen zijn. Wat jij als 'normaal' beschouwt hangt af van jouw referentiekader. Hetzelfde geldt voor je kinderen. Er bestaan geen normale en abnormale gezinsvormen. Er bestaan enkel gezinsvormen die meer voorkomen ('waarvan er veel zijn') en gezinsvormen die minder voorkomen ('waarvan er weinig zijn'). Leer ook je kinderen op die manier naar gezinnen kijken.

'Lastige' kleutervragen

Bepaalde kleuters denken al te weten dat om een kindje te maken een 'papa' en een 'mama' nodig zijn en zullen vragen hebben bij bepaalde gezinsvormen (éénoudergezinnen, holebi-gezinnen). Indien deze vragen komen, kan je de andere kinderen vragen of zij weten hoe dit kan. Sterke kleuters kunnen volgende eenvoudige uitleg al begrijpen.

Wat is adoptie/pleegzorg?

Sommige ouders kunnen niet goed voor hun kind zorgen. Dan kan het kind geadopteerd worden door een nieuw gezin. Dat wil zeggen dat het een nieuwe ouder of nieuwe ouders krijgt. (Je kan het hierbij eventueel ook hebben over opgroeien in een internaat of kindertehuis.)

Noot: Eenvoudig gesteld is het verschil tussen pleegzorg en adoptie dat pleegzorg tijdelijk is, terwijl adoptie 'voor altijd' is.

Noot: Indien je adoptie- of pleegkinderen in je klas hebt, kan het belangrijk zijn hier even op in te gaan (zonder het kind in kwestie te noemen). Check sowieso even met de betrokken ouder(s) of voogd(en). Misschien weet het kind zelf nog niet dat het geadopteerd is!

Hoe kunnen 2 mama's een kindje maken?

Om een kindje te maken heb je 3 dingen nodig: een eitje, een zaadje en de buik van een vrouw om een kindje te laten groeien. Als een vrouw samen is met een andere vrouw of alleen is, kan ze naar het ziekenhuis gaan. Daar stopt de dokter een zaadje in één van haar eitjes en dan kan een kindje groeien in haar buik.

Noot: Uiteraard kunnen lesbische koppels ook op andere manieren kinderen hebben (uit een vorige heteroseksuele relatie, adoptie, ...)

Hoe kunnen 2 papa's een kindje maken?

Twee papa's kunnen niet zelf een kindje maken. Ze kunnen bv. wel een kindje adopteren. Soms helpt een vrouw hen ook: een draagmoeder. (Hoe draagmoederschap technisch werkt, kan je uitleggen zoals IVF.)

Nog wat terminologie:

Meemoeder, meemama (soms ook plusmama): in een lesbische relatie de persoon die niet de biologische moeder van het kind is.

Plusmama, pluspapa: huidige, minder 'beladen' termen voor stiefmama of -papa binnen bv. nieuw samengestelde gezinnen.

Tip

Indien in je klas weinig diversiteit is onder de gezinsvormen, kan je ook zelf nog enkele foto's meebrengen van 'mensen die je kent' of 'uit je familie'!

Tip

Vermijd voortdurend te focussen op jongens en meisjes, bv. door steeds het aantal jongens en meisjes te laten tellen op prenten en foto's. Stel eerder in vraag waarom kinderen een bepaald figuurtje zien als jongen of meisje en laat het antwoord open. Het is goed mogelijk dat je met je kleuters concludeert dat er in een bepaald gezin bv. één jongen, één meisje en iemand van wie we niet zeker zijn, is.

2. Extra opdrachten

Heel wat personages uit de prentenset 'diverse gezinnen' zijn ook te zien in het boek. Die linken worden verduidelijkt in bijlage 4.2 (waarop je ook vindt hoe de gezinnen door de auteurs zijn bedoeld – je hoeft dit niet te volgen als een andere optie didactisch interessanter is in jouw klas). De kinderen kunnen uitzoeken wie op welke prent te zien is.

Je kan een extra memoryspel maken met de gezinnen van de klas. Kopieer hiervoor de foto's van de gezinnen van de kinderen tweemaal. Je kan dit memoryspel ook achteraf als spel blijven aanbieden of er een boekje 'Gezinnen in onze klas' van maken.

Activiteit 5: Wie woont waar?

Ontwikkelingsdoelen

Nederlands: 2.5, 5.2

Mens en maatschappij: 2.3

Materiaal

- grondplan met huisjes
- de helft van de kaartjes van het memoryspel (elk gezin 1 x)
- kaartjes 'Wie woont waar' (bijlage 5.1)
- kaartjes 'Verhuisd – enkel huizen' (bijlage 5.2)
- kaartjes 'Verhuisd – enkel gezinnen' (bijlage 5.3)

Belangrijk

Voor deze activiteit maakten de kinderen al kennis met grondplan en bijhorende huizen (activiteit 2) en met de prentenset 'diverse gezinnen' (activiteit 4).

Inhoud

1. Wie woont waar?

Beschrijf welk gezin in welk huis woont aan de hand van de kaartjes 'Wie woont waar' (bijlage 5.1). De kinderen leggen de memorykaartjes bij het juiste huis.

De kinderen kunnen dit ook zelf doen. Ze beschrijven dan het huis en het bijhorende gezin (talig een stevige oefening!) aan enkele anderen. Als ze een memorykaartje bij een huis hebben gelegd, toont de spreker de opdrachtkaart ter controle.

Tip

Laat de kinderen steeds goed verwoorden wie de verschillende gezinsleden zijn. Op die manier zijn ze heel bewust bezig met de diversiteit aan gezinsvormen.

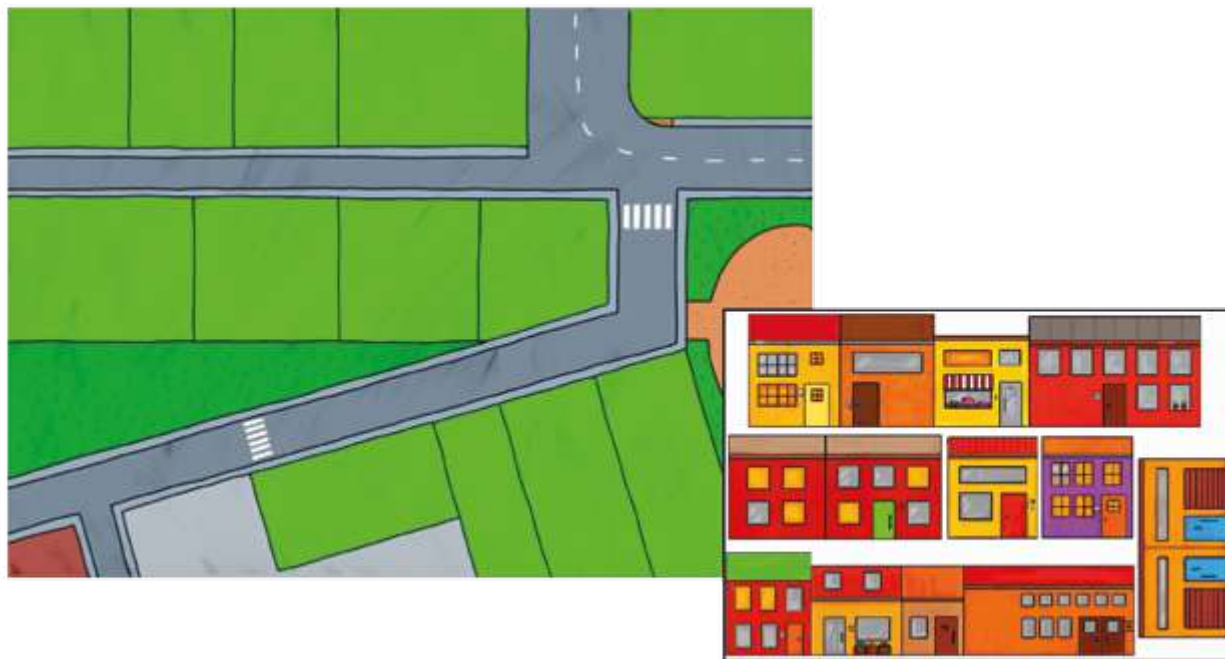
2. Verhuisd

Enkele gezinnen (of allemaal) verhuizen. Laat de kinderen hiervoor redenen bedenken. Je kan zelf de gezinnen een nieuw huis toewijzen of dit door de kinderen laten doen, waarbij je kan ingaan op het waarom van hun keuzes.

Tip

Heb je een kind in de klas dat net verhuisd is of gaat verhuizen? Dan kan je wat meer op dit onderwerp ingaan. Er zijn heel wat fijne prentenboeken over het onderwerp te vinden.

Omdat onze kaartjes 'Wie woont waar' niet meer kloppen, maken de kinderen zelf nieuwe kaartjes. Ze krijgen kaarten waarop enkel de huizen getekend staan (bijlage 5.2) en waar ze de gezinnen op kunnen tekenen of omgekeerd (bijlage 5.3). Je kan als leerkracht kiezen welke kaartjes je gebruikt.

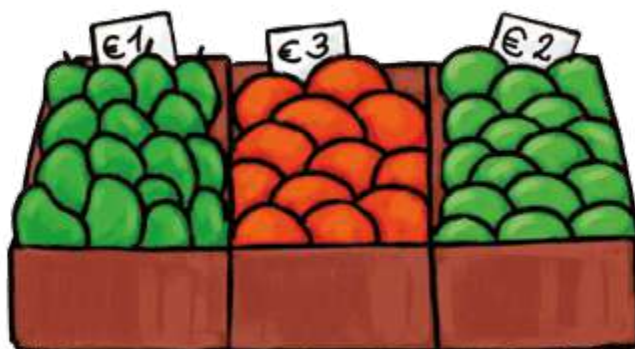
Activiteit 6: Tellen, meten, patronen

Ontwikkelingsdoelen

Je kan met de ideeën in deze activiteit werken aan zo goed als alle ontwikkelingsdoelen Wiskundige initiatie, zowel voor de domeinen getallen, meten als ruimte!

Materiaal

- boek
- vertelplatenset
- grondplan met huizen
- eventueel nog heel wat ander concreet materiaal, afhankelijk van welke suggesties je plant uit te voeren
- patronen zoeken (bijlage 6.1)

Inhoud

Het boek en het grondplan bieden erg veel mogelijkheden om te tellen, hoeveelheden te vergelijken en te meten. De hieronder vermelde suggesties kunnen verspreid worden over verschillende activiteiten en desgewenst of wanneer de kans zich voordoet, verwerkt worden in andere activiteiten.

1. Telopdrachten

Tellen

Laat kinderen door aanwijzen tellen op de prenten of het grondplan: het aantal stoelen, knopen, mensen, kinderen, huizen, schoenen, vuilzakken, strepen van het zebrapad, kegels, bolletjes op de spaken van de kinderfietsen, het aantal ramen van de huizen, koeien of andere dieren op de boerderij, ... Sterke kinderen die aan hoeveelheden al een cijfer kunnen linken, kunnen in het boek allerlei cijfers ontdekken: de huisnummers, de nummerplaat van de vuilniswagen, prijskaarten in de groentewinkel. Je kan ook het aantal mensen tellen op de prentenset 'diverse gezinnen', tijdens de aanbrenghervorming of op een ander moment.

Aantallen zoeken

Laat kinderen zoeken naar bepaalde aantallen. De prent met de bakker is daarvoor bijvoorbeeld dankbaar. Je kan dit onder andere doen door kaarten met een aantal bolletjes in een zakje te stoppen. De kinderen trekken een kaart met een hoeveelheid en gaan op zoek naar iets waarvan er evenveel zijn. Differentieer naargelang de hoeveelheden die je kinderen aankunnen!

Hoeveelheden vergelijken

Laat kinderen hoeveelheden met elkaar vergelijken en rekenhandelingen uitvoeren. De prent van de groente- en fruitwinkel kan je vertrekpunt zijn om ook met fruit te gaan vergelijken. Door kinderen fruit te laten nemen, terugleggen, verdelen, enz. kan je onder andere werken rond volgende begrippen rond vergelijken (vermeld in de ontwikkelingsdoelen):

- evenveel/niet evenveel
- veel/weinig dingen
- te veel/te weinig dingen
- dingen over/dingen te kort
- meer/minder dingen
- meest/minst dingen

Tegelijk of daarnaast kan je werken rond volgende begrippen i.v.m. rekenhandelingen:

- evenveel maken
- bijdoen/wegdoen
- samentellen
- vermeerderen/verminderen
- verdelen

Rangorde

Je kan werken rond rangorde door de eerste 5 prenten van het verhaal (gebruik de vertelplaatset) door elkaar aan te bieden ('door elkaar gewaaid', 'de meester heeft ze laten vallen'). Je kan differentiëren door minder of meer prenten aan te bieden. Laat de kinderen verwoorden in welke orde ze moeten. Je kan daarbij onder andere werken rond de begrippen:

- eerste/laatste
- volgende/vorige
- eerste/tweede/derde/vierde/vijfde/...
- voor/na
- middelste

2. Meetopdrachten

Suggesties:

De kwalitatieve eigenschap 'grootte' (klein, groot, kleiner, groter, kleinste, grootste) kan op verschillende manieren vergeleken worden met elementen van boek en grondplan:

- de grootte van de personen op de prenten van het boek
- de grootte van de wielen van de rolstoel, de fiets, de tractor
- de grootte van de huizen die bij het grondplan horen
- ...

Op prent 6 kan je kinderen de verschillen en gelijkenissen laten verwoorden van de tweeling die de straat oversteken.

Op basis van elementen in het boek kan je zelf een aantal zaken maken om te laten vergelijken:

- vuilzakken met een verschillend gewicht (zwaar, licht, zwaarder, lichter, zwaarste, lichtste)
- een prent van het verhaal die je enkele malen kopieert, van heel licht tot heel donker
- een prent die enkele malen bij het kopiëren van formaat verandert, van klein tot groot
- stukken fruit (bv. appels met een verschillende grootte of kleur)
- boerderijdieren (van klein naar groot)

Met behulp van de (uitgesneden) personages van het boek, kan je de kinderen groepjes van personages laten maken op basis van één of twee gemeenschappelijke kenmerken:

- kind of volwassene
- kleur van een kledingstuk of de schoenen
- getoonde emotie
- huidskleur
- mensen met hetzelfde beroep
- ...

De oudste kleuters kunnen hiervoor ook zelf indelingscriteria aanbrengen.

3. Patronen

Toon een uitsnijding van een patroon aan de kinderen (bijlage 6.1). Ga met hen op zoek waar op de prent/in het boek deze uitsnijding zit. Je kan differentiëren door één prent aan te bieden, meerdere prenten of het hele verhaal. Als je kinderen met de hele vertelplaten-set zelfstandig aan het werk zet, kunnen ze eventueel met wasknijpers of een ander tijdelijk hechtmiddel de uitsnijding op de juiste prent vastmaken. Zo kan jij achteraf controleren. In het kader van zelfsturing en probleemoplossend denken kan je zorgen voor een zelfcontrolesysteem, bv. met symbooltjes op de achterkant van de uitsnijdingen die overeenkomen met symbooltjes die je op de vertelplaten-set kleeft.

Activiteit 7: Verstoopt

Ontwikkelingsdoelen

Nederlands: 3.3

Wiskundige initiatie: 2.1, 3.1

Materiaal

- boek
- vertelplatenset
- poezen (knuffeldieren)
- verstoopt (bijlage 7.1)
- wasknijpers

Inhoud

1. Poezen

Toon de cover van het boek en wijs op de poes. (Ga hier eventueel eens op in als je dat nog niet deed. Hoe zou de poes heten? Wie in de klas heeft ook een poes? Een ander huisdier?) Vraag of de kinderen de poes ook al op andere prenten van het boek hebben gezien. Is het steeds dezelfde poes?

Ga met de kinderen op zoek naar de poes op elke prent van het boek. Laat de kinderen niet aanwijzen, maar verwoorden waar de poezen zitten. De poezen zijn zo geplaatst dat je hierbij veel kans hebt om te werken rond verschillende begrippen:

- voor/achter
- in/op/onder
- boven/naast/tussen
- binnen/buiten
- naar (de poest loopt naar ...)
- links/rechts (van ...)
- dezelfde/anders

Opdracht 1: Alle prenten (of een selectie – differentiatie) van de vertelplatenset liggen open. Eén kind heeft het prentenboek, opent het boek op één van de prenten en beschrijft waar de poes zit op de prent. (De eerste keer kan je eventueel zelf deze beschrijving geven als voorbeeld.) De andere kinderen duiden in de vertelplatenset de prent aan waarover het gaat. Visuele controle met het prentenboek zelf.

Opdracht 2: In bijlage 7.1 vind je uitsnijdingen van alle poezen in het boek. De kinderen zoeken welke poes bij welke prent van het verhaal hoort. Ze kunnen de juiste poezen met een wasknijper vastmaken op de bijhorende prent. (Je kan eventueel een zelfcontrolesysteem maken.)

Opdracht 3: Op voorhand heb je één of liefst meerdere poezen (knuffeldieren) verstopt in de klas. De kinderen mogen de poezen zoeken. Laat de kinderen vertellen waar ze de poezen hebben gevonden. Afhankelijk van de ontwikkelingsfase van de kinderen zullen ze dit al in min of meerdere mate kunnen verwoorden of zullen ze de gevolgde weg opnieuw moeten afleggen. Wees in elk geval nooit tevreden wanneer de kinderen enkel wijzen. Laat ze verwoorden en ga op zoek naar juiste begrippen. Door de plekken waarop je de poezen verstopt, kan je zorgen dat heel wat woordenschat aan bod komt (op, onder, naast, ...)

Variant: laat de kinderen de poezen (opnieuw) verstopten terwijl anderen de ogen sluiten. Die anderen gaan dan opnieuw op zoek.

Variant: één kind wordt geblinddoekt. Laat een kind de poes op een zichtbare plaats in de klas zetten. Een kind beschrijft waar de poes is. De kinderen geven het geblinddoekte kind instructies van hoe het door de klas moet om bij de poes te raken. Een ander kind stapt mee met het geblinddoekte kind om te zorgen dat het zich niet bezeert.

Tip

Je kan één poes elke dag op een andere plek verstopten. De kinderen zullen al snel elke dag op zoek gaan naar de poes. Na enkele dagen kan je voor wat variatie zorgen door de poes bv. te laten meebrengen door een collega die komt ondersteunen (en de poes bv. in een tas meeheeft) of ze te laten opduiken in een L.O.-les (ze zit op het klimrek) of ...

2. Stukjes uit het boek

Bied de kinderen de uitsnijdingen uit het prentenboek aan, aangepast aan hun niveau (bijlage 7.1). Laat hen met behulp van boek en/of vertelplatenset op zoek gaan naar waar de stukjes vandaan komen. Differentiëren kan ook door meer of minder prenten en uitsnijdingen aan te bieden. Je kan de kleuters eventueel wasknijpers geven om de uitsnijdingen vast te zetten op de prent (van vertelplatenset of boek) waaruit ze komen. Zo kunnen ze zelf makkelijker controleren zonder dat de leerkracht zelf de hele tijd zelf bij de opdracht moet zijn.

Als je wil werken met uitsnijdingen binnen een bepaald onderwerp, dan kan je die uiteraard zelf maken. Als voorbeeld vind je in bijlage 7.1 een blad met uitsnijdingen rond 'wielen'. Je kan ook werken met gezichten (prent 11 – op de speelplaats, is daar dankbaar voor.), schoenen, ...

Variant: Verknip de bladen van bijlage 7.1 NIET en maak er zoekboekjes van. De kinderen kunnen dan op de prenten die verspreid hangen in de klas (en eventueel daarbuiten) op 'speurtocht'. Als ze iets vinden, kunnen ze een post-it met hun naam op de uitsnijding kleven. Wil je het nog avontuurlijker? Laat hen dan kijken door een wc-rolletje, een bril, een vergrootglas, ...

Activiteit 8: Beroepen

Ontwikkelingsdoelen

Nederlands: 2.5

Mens en maatschappij: 2.1, 2.5

Materiaal

- boek en/of vertelplatenset
- prentenset beroepen (bijlage 8.1)

Inhoud

Leg op voorhand de prenten van de vertelplatenset open (kunnen ook aan de muur hangen).

Toon een foto van iemand die actief een beroep uitoefent dat voorkomt in het boek (bijlage 8.1). (Alternatief: leg enkele prenten van de prentenset beroepen open en vraag de kinderen er eentje uit te kiezen. Vraag de kinderen om te beschrijven wat de persoon doet. Je kan verder doorvragen en op zoek gaan naar linken met de leefwereld van je kinderen. Vraag naar de naam van het beroep.

Ga met de kinderen op de prenten van de vertelplatenset op zoek naar mensen die hetzelfde beroep uitoefenen. Laat telkens expliciet benoemen of het gaat om een man, een vrouw of allebei. Op sommige prenten is dit niet helemaal duidelijk. Laat het geslacht dan maar in het midden. Let er wel op dat je stereotiepe antwoorden in vraag stelt. (zie: Vooraf - Met kleuters in gesprek over diversiteit)

Belangrijk. In tegenstelling tot bijna alle andere activiteiten, waar we net het expliciet benoemen van man en vrouw vermijden, gaan we daar in deze activiteit wel op in. Vraag telkens of

- een man/jongen dit beroep kan uitoefenen.
- een vrouw/meisje dit beroep kan uitoefenen.

Het antwoord hoort telkens ja te zijn. Indien de kleuters vinden dat een beroep enkel voor mannen of vrouwen is, laat hen dan argumenteren en stel hun argumenten systematisch in vraag. Concludeer bij elk beroep dat zowel jongens als meisjes dit beroep kunnen uitoefenen. (Dit is in België trouwens wettelijk vastgelegd.)

Tip

Wil je echt inclusief zijn? Vernoem dan eens dat ook mensen die een beetje jongen en een beetje meisje zijn deze beroepen kunnen uitoefenen. (= mensen met een interseks conditie – deze term hoeven ze uiteraard niet te kennen)

Uitbreidingsoefening

Zorg ook voor foto's van beroepen die niet voorkomen in het boek en laat de kinderen de foto's opdelen in 2 categorieën: beroepen die wel aan bod komen in het boek en beroepen die niet aan bod komen in het boek. De beroepen die wel aan bod komen, kunnen eventueel met een wasknijper vastgemaakt worden op de bijpassende prent.

Wanneer je zelf fotomateriaal selecteert

Impliciete beeldvorming speelt een enorm grote rol bij het ontwikkelen van het referentiekader van onze kleuters. Meestal onbewust leren ze uit beeldmateriaal, taal en via andere systemen welke beroepen passen voor meisjes of jongens. Zorg er daarom voor dat de kinderen bij alle beroepen zowel een man als een vrouw aan het werk zien (of toon afbeeldingen waarop het geslacht van de mensen die het beroep uitoefenen niet duidelijk is). Zo maak je impliciet al duidelijk dat elk beroep open staat voor zowel mannen als vrouwen, het hoofddoel van deze les. Denk bij de keuze van foto's ook aan andere invalshoeken van diversiteit: mensen met verschillende huidskleuren, mensen met en zonder zichtbare beperkingen, eventueel religieuze kentekens (bv. hoofddoek of kruisje), jongere en oudere mensen, ...

Memory en puzzel

Je kan de prentenset verknippen tot puzzels. Door de bladen in twee knippen, kan je op eenvoudige manier een memoryspel maken met als opdracht: 'Zoek de mensen die hetzelfde beroep uitoefenen.'

Tip

Deze activiteit kan je prima combineren met activiteit 9: 'Ik kan worden wat ik wil!'

Activiteit 9: Ik kan worden wat ik wil

Ontwikkelingsdoelen

Muzische vorming: 2.2

Mens en Maatschappij: 2.1

Materiaal

- prentenset beroepen (bijlage 8.1)
- het boek en/of de vertelplatenset
- Overig materiaal is afhankelijk van hoe je deze activiteit aanpakt.

Belangrijk

Voor deze activiteit heb je activiteit 8 al gedaan.

Inhoud

Deze les draait rond de volgende kernzin:

**Meisje, jongen: geen verschil
Ik kan worden wat ik wil**

Er zijn heel wat mogelijkheden om met je kleuters aan de slag te gaan rond deze zin. De zin kan trouwens zowel een versje, een liedje als een leuze zijn. Enkele mogelijkheden:

- Om de kernzin aan te brengen, kan je met je kleuters kort een stukje van activiteit 8 herhalen. Daarvoor bied je opnieuw enkele prenten van de prentenset diverse beroepen aan. De enige vragen die je daarbij herhaalt, zijn:
 - » Kan een jongen dit beroep uitoefenen?
 - » Kan een meisje dit beroep uitoefenen?

Al snel kan je concluderen dat het antwoord altijd hetzelfde is, namelijk dat het niet uitmaakt of je een meisje of een jongen bent. Introduceer dan de kernzin (als versje of in gezongen versie)

- Je kan kinderen een prent laten trekken uit de prentenset beroepen en volgende vraag laat stellen bij het afgebeelde beroep:

Een [beroep – bv. postbode], is dat eigenlijk een jongen of een meisje?

De kinderen antwoorden dan met de kernzin. (Noot: Deze opdracht werkt het best met genderneutrale beroepennamen. Selecteer op voorhand welke prenten je gebruikt. Je kan ook zelf voor andere prenten dan die uit de prentenset zorgen.)

- Laat de kinderen één voor één zeggen welk beroep ze later misschien willen uitoefenen: 'Misschien word ik later wel ...' De klas kan telkens antwoorden met de kernzin of met de variant: 'Meisje, jongen: geen verschil. [naam kind] kan worden wat zij/hij wil.'

Tip

Kapitein Winokio heeft enkele liedjes gemaakt over beroepen. Ze staan samen in het boek 'Wat wil jij later worden?' De liedjes zijn in de eerste plaats bedoeld voor jonge lagere schoolkinderen, maar sommige zijn ook leuk voor de oudste kleuters.

Over beroepen zijn ook heel wat andere liedjes en versjes te vinden. Even googelen levert je zeker wat op.

Activiteit 10: Een nieuwe boerderij

Ontwikkelingsdoelen

Nederlands: 2.4, 3.2, 5.2

Mens en maatschappij: 4.7, 4.8

Wetenschap en techniek: 2.3, 2.4, 2.5, 2.6

Materiaal

- boerderijdieren
- allerlei knutselmateriaal
- diervoeder (hooi/gras, graan/maïs, eventueel ander)

Inhoud

1. Een nieuwe boerderij

Vertel: "Yasmine en Eva willen graag nog meer dieren op hun boerderij. Omdat hun boerderij al helemaal vol is, willen ze graag verhuizen naar een nieuwe boerderij. Eerst willen ze een plan maken. Daarvoor vragen ze de hulp van de kinderen." De kinderen maken zelf (met concreet materiaal) een nieuwe boerderij.

Je kan hiervoor boerderijdieren aanbieden (als je geen boerderijdieren in de klas hebt, vraag dan eens bij een collega of zorg desnoods voor prenten), een tractor en eventueel ook andere machines. Om hekken en perceeltjes te maken kan je allerlei materialen aanbieden waarmee de kinderen zelf hekken kunnen maken (stokjes, papier, rietjes, ...). Laat hen vooral zelf creatief aan de slag gaan. Achteraf kan je de kinderen vragen waarom ze bepaalde keuzes maakten, bv.: Waarom hebben jullie de varkens aan deze kant gezet? Waarom hebben de koeien zoveel plaats en de kippen zo weinig? Dat mogen gerust ook kritische vragen zijn. Als de kinderen de tractor bv. zo geplaatst hebben dat die niet meer weg kan, kan je de kinderen wijzen op dat probleem en hen laten zoeken naar een oplossing. Laat de kinderen ook een naam bedenken voor de boerderij. Die kan door de kleuters genoteerd/getekend worden. Eventueel kan jij de naam noteren.

2. Het plan bezorgen aan Yasmine en Eva

Probleem: De boerinnen wonen te ver om zelf te komen kijken naar wat de kinderen bedachten. Vraag de kinderen hoe we Yasmine en Eva toch kunnen tonen wat ze hebben bedacht. (foto's maken, plan tekenen, ...)

ICT-tip

Als je foto's neemt van het plan van de kinderen, kan je deze met hen op de computer zetten en 'doorsturen naar Yasmine en Eva'. Je kan wat later eventueel zorgen voor een antwoord van Yasmine en Eva...

3. Uitbreidingsopdracht: de dieren voederen

Je kan 'voederkaarten' maken waarop te zien is welk voedsel de dieren nodig hebben en in welke volgorde ze gevoederd moeten worden. Zorg dat zo veel mogelijk van deze voedings-elementen ook echt in de klas zijn. De kinderen leggen het eten op de percelen van de dieren in de juiste volgorde. Afhankelijk van de mate waarin de kinderen bij deze opdracht begeleid worden, kan je tijdens of na het voederen de kinderen laten verwoorden welke dieren eerst/ daarna/laatst gevoederd moeten worden. Dit is een kans om deze begrippen en aanverwante (voor/na/...) te oefenen.

Tip

Bied het voedsel van de dieren aan in de winkel van de klas, zodat de kinderen het ook eerst moeten gaan kopen.

Op uitstap!

Het hoeft geen extra uitleg dat het een meerwaarde is als je in de periode waarin je met Lou werkt met de kinderen naar een kinderboerderij kan. Omgekeerd kan je, wanneer je dit op een ander moment van het schooljaar doet, opnieuw linken naar het verhaal van Lou en eventueel dan deze activiteit doen.

Activiteit 11: Mogelijkheden en beperkingen

Ontwikkelingsdoelen

Nederlands: 2.5

Mens en maatschappij: 2.4

Wetenschap en techniek: 1.9, 2.3

Materiaal

- vertelplatenset
- boek
- materiaal om kinderen te laten ervaren hoe het is om met een beperking te spelen (blinddoeken, hoofdtelefoons, rolstoel, ...)

Inhoud

1. Al dan niet kunnen stappen

Vraag de kinderen om mensen uit het boek te noemen die goed kunnen stappen.

Visie

Deze eerste vraag mag wat gek lijken, maar maakt deel uit van inclusief lesgeven. Als je meteen zou vragen naar 'iemand die in een rolstoel zit', focus je meteen op de 'uitzondering'. Door het eerst te hebben over mensen 'die beantwoorden aan de norm', breng je dit onderwerp veel inclusiever aan. Je kan in dit deel van het gesprek zelfs ingaan op verschillen in hoe mensen stappen/lopen (sommigen zijn snel, anderen kunnen lang lopen, ...)

Vraag daarop wie in het boek niet kan stappen. Daarbij zullen de kinderen, naast baby's ('te jong om te stappen'), vast het kindje in de rolstoel op prent 2 aanduiden. Als de term niet meteen uit de kleuters komt, vraag dan nog eens hoe dat heet, zo een 'stoel met wielen'. Vraag de kleuters waarom dit kind in een rolstoel zou zitten. Zorg ervoor, eventueel met verdere richtvragen, dat de kinderen tot de conclusie komen dat dit zowel een tijdelijke toestand (bv. gebroken been) als permanente toestand kan zijn (bv. verlamd, zo geboren). Toon eventueel enkele foto's en bespreek.

Tip

Als je foto's toont van kinderen in een rolstoel, toon er dan ook van kinderen die stappen/lopen (inclusief denken!). Foto's van kinderen in een rolstoel kan je makkelijk vinden met een online zoekrobot, bv. Google, door als zoekopdracht 'kid in wheelchair' te geven. Zoek (vooral) prenten met blije kinderen, die actief bezig zijn (bv. aan het sporten). Vermijd dat je beeldmateriaal deze kinderen als 'zielig' voorstelt.

In het ideale geval heb je tijdelijk één of meerdere rolstoelen in je klas (of zaal) en kan je de kinderen zelf laten ondervinden welke moeilijkheden in een rolstoel zitten met zich meebrengt. Indien dit niet het geval is, kan je kinderen hierover laten nadenken. Eventueel zoek je hiervoor ook foto's waarop bepaalde moeilijkheden te zien zijn (online zoekopdracht kan bv. 'wheelchair door' zijn). Indien je een kind met een rolstoel in de klas hebt, laat je uiteraard dit kind vertellen.

Zeg de kinderen dat er in het boek ook iemand is die moeilijk kan stappen en laat hen zoeken. Het gaat om de man met de hoed op prent 4. Vraag hoe je dit ziet (wandilstok). Jij of de kinderen kunnen de link leggen met de blinde man op prent 10. Maak duidelijk dat deze man wel goed kan stappen en vraag de kinderen waarom hij dan toch met een stok loopt (link met volgende punt).

Kom tot de conclusie dat de meeste mensen kunnen stappen. Voor sommigen is het moeilijk. Sommige mensen kunnen niet stappen.

2. Al dan niet kunnen zien

Vraag de kinderen wie op de prenten van het verhaal goed kan zien en hoe je dat ziet (geen bril).

Zeg de kinderen dat er ook mensen zijn die minder goed kunnen zien, maar niet blind zijn. Laat de kinderen deze mensen aanduiden op de prenten (mensen met een bril). Indien er in de klas kinderen met een bril zijn (of je zelf een bril of lenzen draagt), link je uiteraard ook naar hen.

Indien de link nog niet gelegd is, zeg de kinderen dan dat iemand in het boek helemaal niet kan zien. Laat deze persoon aanduiden op de prenten (prent 10). Vraag: Hoe noemen we iemand die niet kan zien? (iemand die blind is). Je kan eventueel ook een foto tonen van een blind persoon met een blindengeleidehond en met de kinderen in gesprek gaan over de taak van de hond.

Ook de kleuter die in het boek een afgeplakt oog heeft (prent op de speelplaats), kan besproken worden.

Concludeer dat er mensen zijn die goed kunnen zien, mensen die minder goed kunnen zien (die kunnen een bril of lenzen dragen) en mensen die helemaal niet kunnen zien (mensen die blind zijn).

3. Al dan niet kunnen horen

Ter inleiding kan je 'luisterspelletjes' spelen met de kinderen, waarbij je eventueel met geluiden werkt die in het boek kunnen voorkomen (op straat, dieren, ... - zie ook activiteit 14). Je kan deze heel luid en heel stil zetten (Wie hoort het nog?). Laat stilte ervaren. Link met het lesonderwerp door te zeggen dat er in het boek iemand is die doof is. Vraag de kinderen of ze weten wat 'doof' betekent en laat uitleggen/leg uit (iemand die niet kan horen). Laat hen op de prenten op zoek gaan naar wie dit kan zijn. Concludeer dat je dit niet aan iemand kan zien. Wijs de mama aan die achteraan tegen het schoolgebouw staat op prent 11, bij haar kind en partner (deze partner kan je zien als man, vrouw of je kan dit open laten – aan jou en de kinderen de keuze). Zeg dat zij doof is. Vraag hoe haar partner dan met haar kan 'praten'. Je kan dit heel concreet maken door een kind eventjes 'doof' te maken door het oordoppen en/of hoofdtelefoon te geven of door de oren te bedekken met de handen. De anderen moeten het kind iets zeggen (bv. over het weer) of een opdracht geven (iets halen uit een hoek). Laat de kinderen creatief naar oplossing zoeken om deze boodschap te communiceren. Verifieer met het 'dove' kind of het de boodschap heeft begrepen.

Als de kinderen dat niet zelf deden, kan je aanbrengen dat er zoiets bestaat als gebarentaal. Ga met de kleuters op zoek naar 'gebarentaal' die ze allemaal kennen, bv.: stop (hand), kom (bewegende hand), oké of niet oké (duim), lekker (over buik wrijven), luisteren (hand aan oor), kijken (hand aan oor), groot/klein, ... Je kan het verder over lichaamstaal hebben. Voor 'echte' gebarentaal kan je youtube-filmpjes op kindermaat gebruiken om één en ander te tonen.

Tip

Onder andere de filmpjes van Youtube-gebruiker [RenskeDouwesDekker](#) zijn hiervoor geschikt. Een heel concreet filmpje is bv. het filmpje over het gebaar voor melk. Als je zelf niet veel over dit onderwerp weet, is het Youtube-filmpje 'Vlaamse gebarentaal: 5 dingen die je moet weten' erg interessant als basisinfo.

Breng aan dat er ook mensen zijn die niet helemaal doof zijn, maar minder goed horen. Je kan hiervoor een foto gebruiken waarop duidelijk een hoorapparaat te zien is.

Indien je een doof of slechthorend kind in de klas hebt, dan biedt dit uiteraard kansen om concreter in te gaan op dit thema.

Concludeer dat er mensen zijn die goed horen, mensen die minder goed horen (en eventueel geholpen kunnen worden met een hoorapparaat) en mensen die niet horen (doof zijn).

Tip

Wil je het hebben over andere beperkingen (bv. omdat die in je klas aanwezig zijn), dan kan dat uiteraard. Probeer wel steeds inclusief te zijn en de beperking te kaderen als een 'mogelijkheid die iemand niet heeft'. Deze vorm van diversiteit kan trouwens ook permanent aanwezig zijn in je klas: een pop kan een looprekje hebben, een blindengeleidehond of een hoorapparaat...

4. Spelen met een beperking

Om kinderen te laten ervaren hoe het is om een bepaalde mogelijkheid niet te hebben, kan je hen tijdens vrij spel of een andere opdracht een tijdelijke beperking geven. Je kan kinderen blinddoeken of een bril geven waardoor ze niet veel zien (deels afgeplakt) of een oog afplakken, een hoofdtelefoon opzetten, één arm achter hun rug binden, 2 of 3 vingers aan elkaar tappen, ze in een rolstoel zetten, ... Spoor de kinderen aan elkaar te helpen. Achteraf kan je even peilen hoe ze het vonden, wat moeilijk was, hoe ze een bepaald probleem hebben opgelost.

Activiteit 12: Dikke vrienden

Ontwikkelingsdoelen

Nederlands: 4.3

Mens en Maatschappij: 1.4, 2.5

Muzische vorming: 1.4, 1.5

Materiaal

- vertelplatenset
- boek
- personages uit het boek (bijlage 1.1)

Belangrijk

De kinderen maakten al kennis met de volledige gezinnen van Lou en Anissa (prentenset diverse gezinnen).

Inhoud

Toon de uitgesneden personages van Lou, de papa van Lou, Anissa en de mama van Anissa. Vraag wie dit zijn. Laat de kinderen op zoek gaan naar prenten waar ze alle vier opstaan.

Laat de kinderen bedenken of Lou en Anissa en hun ouders vrienden zijn. Richtvragen:

Denk je dat Lou en Anissa goede vrienden zijn? Waarom denk je dat?

Denk je dat de papa van Lou en de mama van Anissa goede vrienden zijn? Waarom denk je dat?

Vertel dat Lou en Anissa inderdaad goede vrienden zijn en graag samen dingen doen. Je kan in een zakje een drietal prenten of voorwerpen stoppen die te maken hebben met wat Lou en Anissa graag samen doen. Laat de kinderen even nadenken over wat dat zou kunnen zijn. Zorg ervoor dat je zowel eerder stereotiep jongensachtige, stereotiep meisjesachtige als genderneutrale activiteiten kiest. De voorwerpen kunnen bv. zijn: een pop, een bal en kleurpotloden. Link met de kinderen van de klas, bv.: Wie in onze klas speelt er ook graag met de bal?

Vertel dat ook de ouders van Lou en Anissa goede vrienden zijn. Ze doen regelmatig leuke dingen met z'n allen. Vraag de kinderen wat ze zoal allemaal samen kunnen doen.

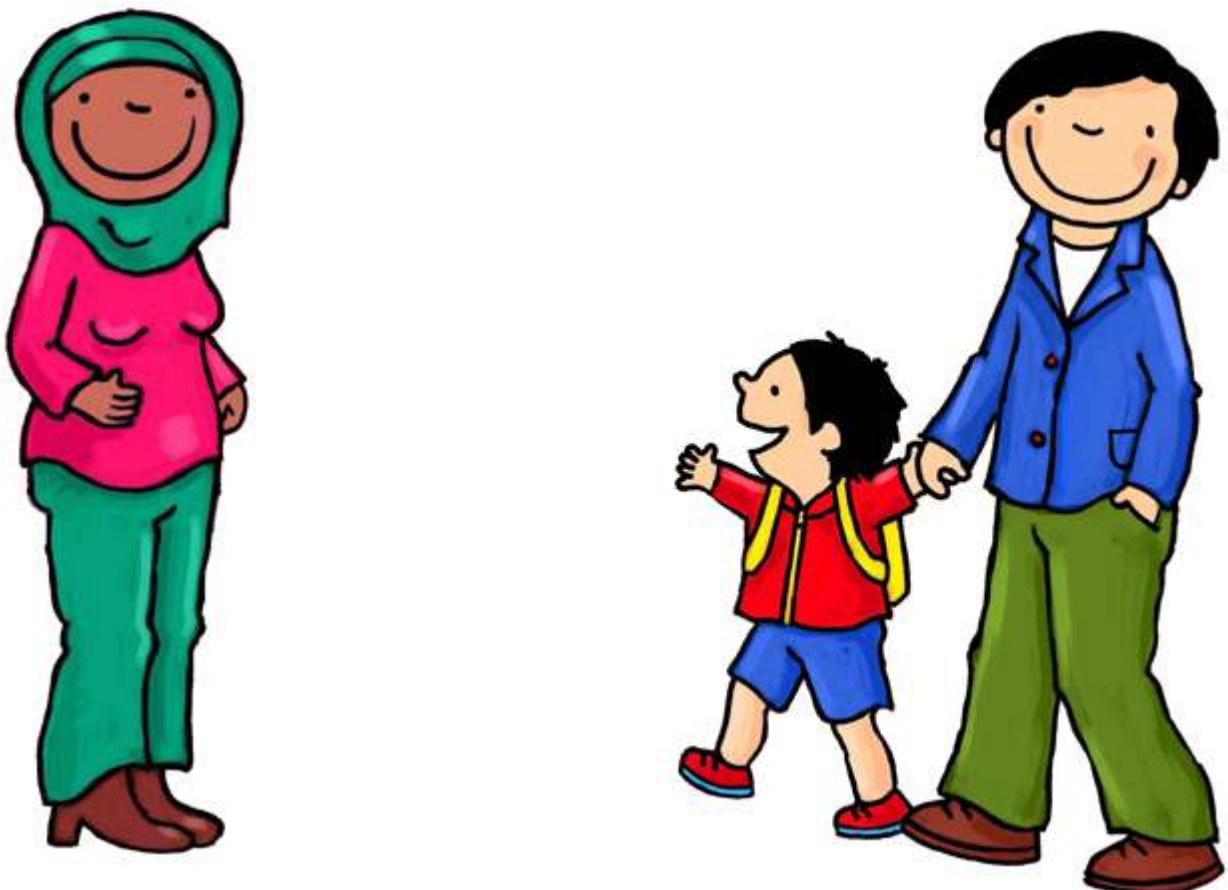
Laat de kinderen een tekening/collage maken van iets fijns dat de gezinnen van Lou en Anissa samen doen. Dat kan gaan van samen een spelletje spelen tot samen op vakantie gaan. Laat de kinderen hun fantasie maar uitleven. Je kan hierbij eventueel de personages van het knipblad (bijlage 1.2) aanbieden. De kinderen knippen de personages uit en kleven die in hun tekening.

Tip

Misschien is dit werkje wel een deel van het boek dat de kinderen zelf over Lou maken, zoals beschreven in het laatste deel van activiteit 13 'Een eigen boek'.

Tip

Elementen van deze activiteit vallen prima te combineren met elementen uit activiteit 13: Gevoelens – expressie.

Activiteit 13: Gevoelens - expressie

Ontwikkelingsdoelen

Nederlands: 2.3, 2.12

Mens en maatschappij: 1.1, 1.2, 1.5, 1.6, 4.1

Muzische vorming: 1.4, 1.5, 3.1, 3.2, 6.4

Materiaal

- vertelplatenset en/of boek
- uitknipbare personages van het verhaal (bijlage 1.1)
- gevoelens (bijlage 13.1)

Inhoud

1. Gevoelens: boos, bang, blij, verdrietig

In bijlage 13.1 vind je Lou afgebeeld met 4 basisemoties: boos, bang, blij en verdrietig. Met deze 4 afbeeldingen heb je heel wat mogelijkheden om te werken rond emoties.

Enkele suggesties:

- De 4 prenten kunnen aanleiding geven tot een gesprekje over gevoelens: wanneer zijn de kinderen boos, bang, blij of verdrietig?
- Voor de emoties boos, blij en verdrietig kan je werken met afbeeldingen uit het verhaal. Lou is vaak blij, behalve op prent 9. Op prent 4 is de poes bang van de hond. Op de laatste prent zijn 2 kinderen boos op elkaar.
- Afhankelijk van het niveau van je kinderen kan je differentiëren en eventueel ook andere gevoelens aan bod laten komen. Op prent 4 is Lou bv. eerder 'verbaasd'.
- Je kan met de kleuters bestuderen hoe je mond staat wanneer je blij, verdrietig, verbaasd, ... bent. Dit kan aanleiding zijn om zelf emoties te tekenen, in klei uit te beelden of gezichtjes te maken met allerlei kosteloos materiaal (deksels, doppen, ...)
- Vergroot de emotieprenten van bijlage 14.1 tot maskerformaat en maak er maskers van. Je kan ze dan onder andere aanbieden in hoekenspel.
- Meer leuke ideeën rond gevoelens vind je onder andere op deze pagina: www.pinterest.com/pmvanginkel/thema-emoties-en-gevoelens-kleuters-emotions-and-f/

2. Geluiden

In het verhaal loopt Lou onder andere op straat, op de speelplaats en op de kinderboerderij. Op al die plekken zijn er allerlei geluiden te horen. Enkele suggesties:

- Je kan met de kinderen luisteren naar verschillende geluiden (vermeld dat ze allemaal 'uit het verhaal' komen). Je kan de kinderen laten raden wat deze geluiden zijn. Je kan ook de klankbron laten zoeken/aanduiden (fiets, auto(bus), pratende kinderen, dieren op de boerderij, ...)
- Je kan de geluiden ook laten 'sorteren'. Hang een prent (uit het verhaal) van de straat, de speelplaats en de kinderboerderij op verschillende plekken in je klas (of in een grotere ruimte). Wanneer je een geluid laat horen, moeten de kinderen bij de best passende prent gaan staan.
- Je kan kinderen geluiden laten nabootsen. Nog een mogelijkheid, bv. voor dieren geluiden: het dier laten spelen waarvan ze het geluid horen. (Opgelet met varkens voor je islamitische leerlingen!)
- Je kan met de kinderen ook zelf geluiden opnemen en met deze geluiden werken.
- Gevoelens en geluiden kunnen gekoppeld worden: Waarvan word je boos, bang, blij of verdrietig? (donder, kinderliedjes, klassieke muziek, regenstok, stilte in combinatie met donker, ...)

3. Zwaaien naar...

In het boek zwaaien Lou en andere kinderen enkele keren. Je kan ingaan op wanneer we zoal zwaaien en hieraan weer gevoelens koppelen. In de colofon van het boek vind je een prent van Lou die zwaait. Je kan deze voor elke kleuter in de hoek van een blad (laten) kleven. De kinderen tekenen of schilderen naar wie Lou zwaait.

Activiteit 14: Van letters tot boek

Ontwikkelingsdoelen

Nederlands: 2.13, 4.1, 4.2, 5.2, 5.3

Materiaal

- vertelplatenset en/of boek
- op zoek naar letters en cijfers (bijlage 14.1)
- cover lou (bijlage 14.2)

Inhoud

1. Spelen met letters

Gebruik bijlage 14.1: Op zoek naar letters en cijfers. Laat de kinderen op zoek gaan naar deze letters in het boek of op de vertelplatenset. Kies opdrachten die passen bij hun niveau (differentieer).

Indien ze deze opdracht zonder begeleiding uitvoeren, kan je de kinderen de uitsnijdingen met een wasknijper laten vastzetten op de bijhorende prent. Je kan een zelfcontrolesysteem voorzien of achteraf zelf controleren.

Biedt de kinderen de letters van LOU, SAM en OPEN apart aan (ook te vinden in bijlage 14.1). Je kan dit woord per woord doen of (later) allemaal door elkaar. De kinderen leggen door vergelijken de letters in de goede volgorde.

Laat kinderen (in de klas, buiten, ...) op zoek gaan naar dingen die beginnen met de eerste letter van Lou, Sam of open. Je kan foto's (laten) nemen van deze dingen en ze met de kinderen op de computer zetten. De afdrukken kan je eventueel in de klas hangen bij het woord (Lou, Sam, open) waar ze bijhoren. Gelijkaardig kan je op zoek gaan naar dingen die dezelfde vorm hebben als een bepaalde (andere) letter. Dat kan in het boek (bv. de O van Lou = wielen, zon, stuur, de lampen van de verkeerslichten, ...) of in de klas of buiten. Als je hiervan foto's maakt, kan je ze ook samen zetten in een boek.

Geef de kinderen een blad vol letters van Lou en enkele andere (zelf te maken). De kinderen kleuren de letters van Lou's naam, maar de anderen niet. Alternatief: laat de letters zoeken/uitknippen in een tijdschrift of krant.

Bekijk met de kleuters het woord 'Lou' op de cover van het boek. Laat hen van links naar rechts met hun vinger over de letters gaan en zeg luidop mee 'L-OU'. Laat hen de letters van Lou versieren met behulp van bijlage 14.2 (bied verschillende materialen aan).

2. Een eigen Lou-boek

Als de kinderen de letters van de cover van Lou hebben versierd, kan dit de cover worden van hun eigen Lou-boek! Je kan de cover vastmaken aan enkele bladen en de kinderen daar zelf hun Lou-verhaal laten 'schrijven'. Eventueel kunnen zij tekenen en schrijf jij er korte, door hen verzonden zinnestjes bij. Deze cover kan de cover zijn van hun eigen Lou-boek!

Optie: De kinderen spelen een verhaaltje van Lou in een drietal scènes (op het grondplan met de figuren op saté-stokjes of met maskers of ...). De foto's die je daarvan maakt of laat maken, kunnen in het boek worden gekleefd.

Optie: Ook de laatste opdracht van activiteit 12 'Dikke vrienden' kan deel uitmaken van het boekje.

3. Een brief schrijven aan een gezin

Je kan de kinderen een briefje laten tekenen/schrijven aan één van de gezinnen van de prentset diverse gezinnen. Als je de briefjes klein genoeg houdt, kan je ze enkele keren vouwen (met de kleuter) en in een kleine envelop stoppen, die past achter een huisje op het grondplan. Je kan dan het adres van het gezin op de envelop zetten en het kind zelf het huisnummer laten schrijven. (Link eventueel met de kaartjes 'Wie woont waar' – bijlage 5.1). Je kan ook zorgen voor een 'postzegel' (eventueel zelf gemaakt door de kinderen). De kinderen kunnen dan de post op de juiste plaats bezorgen op het grondplan met de huisjes.

4. Een brief schrijven aan Lou

Je kan de kinderen een brief laten schrijven/tekenen aan Lou, bv. over wat ze in de klas allemaal aan het doen zijn of wat ze Lou willen vertellen. Die brief kan je met de kinderen ook echt opsturen naar het adres van Çavaria:

Çavaria
t.a.v. team onderwijs
Kammerstraat 22
9000 Gent

Als je goed de afzender vermeldt, zorgt Lou voor een briefje terug (één brief per klas per schooljaar).

5. Extra: samengestelde woorden(spel)

In het boek kan je heel wat samengestelde woorden ontdekken. Je kan hier eventueel mee aan de slag. Eén van de opties is dat je prenten zoekt van elk van de woorden waaruit verschillende samenstellingen bestaan. Door ze te verspreiden op tafel, kunnen de kleuters zelf op zoek naar samenstellingen. Een greep uit de mogelijke woorden: groentewinkel, fruitwinkel, ontbijttafel, rugzak, rolstoel, rolwagen, wandelstok, vuilnisbak, postzak, fietshelm, ooglap, schoolbus, ...

Activiteit 15: Suggesties voor bewegingsactiviteiten

Ontwikkelingsdoelen

Nederlands: 3.2, 5.4

Mens en maatschappij: 4.12

Wiskunde: 2.7

Lichamelijke opvoeding: Het boek biedt aanknopingspunten voor bewegingsactiviteiten waarmee je zo goed als alle ontwikkelingsdoelen van dit domein kan nastreven.

Materiaal

Allerlei groot bewegingsmateriaal

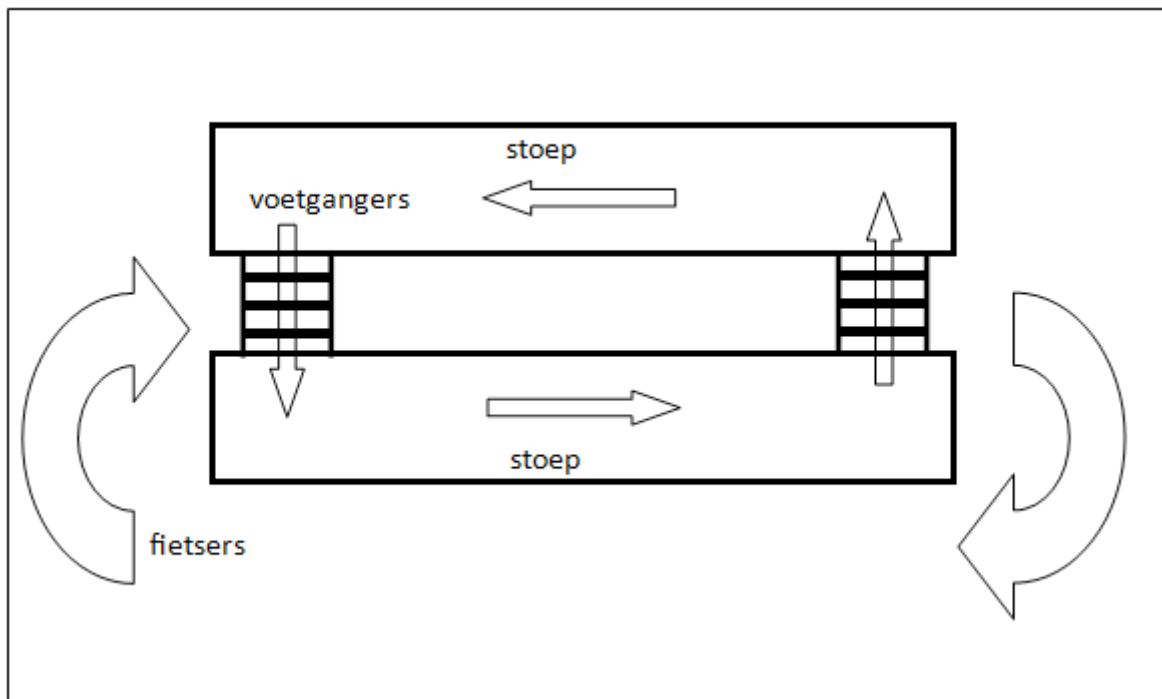
Inhoud

1. Verkeer

In het verhaal zijn verschillende kinderen en mensen aan het fietsen. Dit kan de aanleiding zijn om de kinderen zelf met fietsen (en eventueel ander rollend materiaal) te laten rijden. Allerlei vaardigheden kunnen geoefend worden.

Dit fietsen kan gekoppeld worden met het oversteken (prenten 5, 6 en 10 van het boek). Tegen elkaar gelegde matten kunnen de stoep voorstellen. Een zebra-pad kan getekend worden (of een andere mat zijn). Op de stoep kunnen kinderen allerlei bewegingsvormen oefenen (bv. springen op één been). Voor het oversteken moeten ze goed kijken (geen bijzondere bewegingsvormen bij het oversteken!). Je kan dit zo organiseren dat een deel van de kinderen fietst en deel op de stoep loopt en oversteekt.

Je kan zorgen voor allerlei hindernissen en opdrachten, bv.:

- wegenwerken (kegels en pijlen 'lezen' om de werken te omzeilen)
- bruggen (bv. klimrek in combinatie met Zweedse banken – fietsers eronder, voetgangers erover)
- 'verkeersdrempel' voor de fietsers (bv. mat)
- hinkelpad op de stoep
- verkeerslicht

2. Vuilnisophaling

In het verhaal wordt het vuilnis opgehaald. Als je zorgt voor vuilniszakken (die bv. gevuld zijn met verfrommeld krantenpapier), dan kan je hier allerlei bewegingsactiviteiten mee doen. De combinatie vuilniszakken en parachute kan voor allerlei opdrachten worden gebruikt.

3. Dieren

Door allerlei dieren na te bootsen (prent 13), kan je verschillende bewegingsmanieren oefenen. Stem wel even af: dit kan al in zekere mate aan bod geweest zijn in activiteit 14.

4. Poezen

Op elke prent van het verhaal staan poezen. Die kruipen overal op, over, onderdoor, langs, ... Op sommige prenten verstoppen ze zich ook. Stof genoeg om een 'poezenlesje' op te baseren.

Activiteit 16: Korte suggesties voor overige activiteiten

Hier vind je nog enkele suggesties voor activiteiten die niet in detail zijn uitgewerkt.

Luisteroefening

lees het verhaal in. Leer de kinderen (stappenplan) hoe ze het audio-bestand moeten afspelen. Tijdens het beluisteren van het hele verhaal, zorgen ze dat de juiste prent van de vertelplaatenset voor de andere kinderen te zien is. De anderen controleren of de juiste prent getoond wordt. Dit kan per 2 of in een kleine groep, bv. in de luister- of computerhoek.

Zelf bakken

Vertrekkende van de prent met de bakker, kan je met de kinderen zelf iets maken/bakken, bv. met behulp van een stappenplannetje.

Vuilnis sorteren

In het boek worden de gele vuilniszakken opgehaald. Er wordt ook vermeld dat de dokter het drolletje van haar hond in de groene vuilnisbak zal doen. De kleuren van vuilbakken en -zakken verschillen doorheen het land, maar dit kan een startpunt zijn om met je kinderen afval te gaan sorteren.

Gezond eten - groenten en fruit

De groente- en fruitwinkel (maar ook de bakker) kunnen een startpunt zijn om het te hebben over groenten en fruit, of ruimer gezonde voeding. De link kan gemaakt worden met de prent van de kinderboerderij: welke producten komen van dieren en welke van planten?

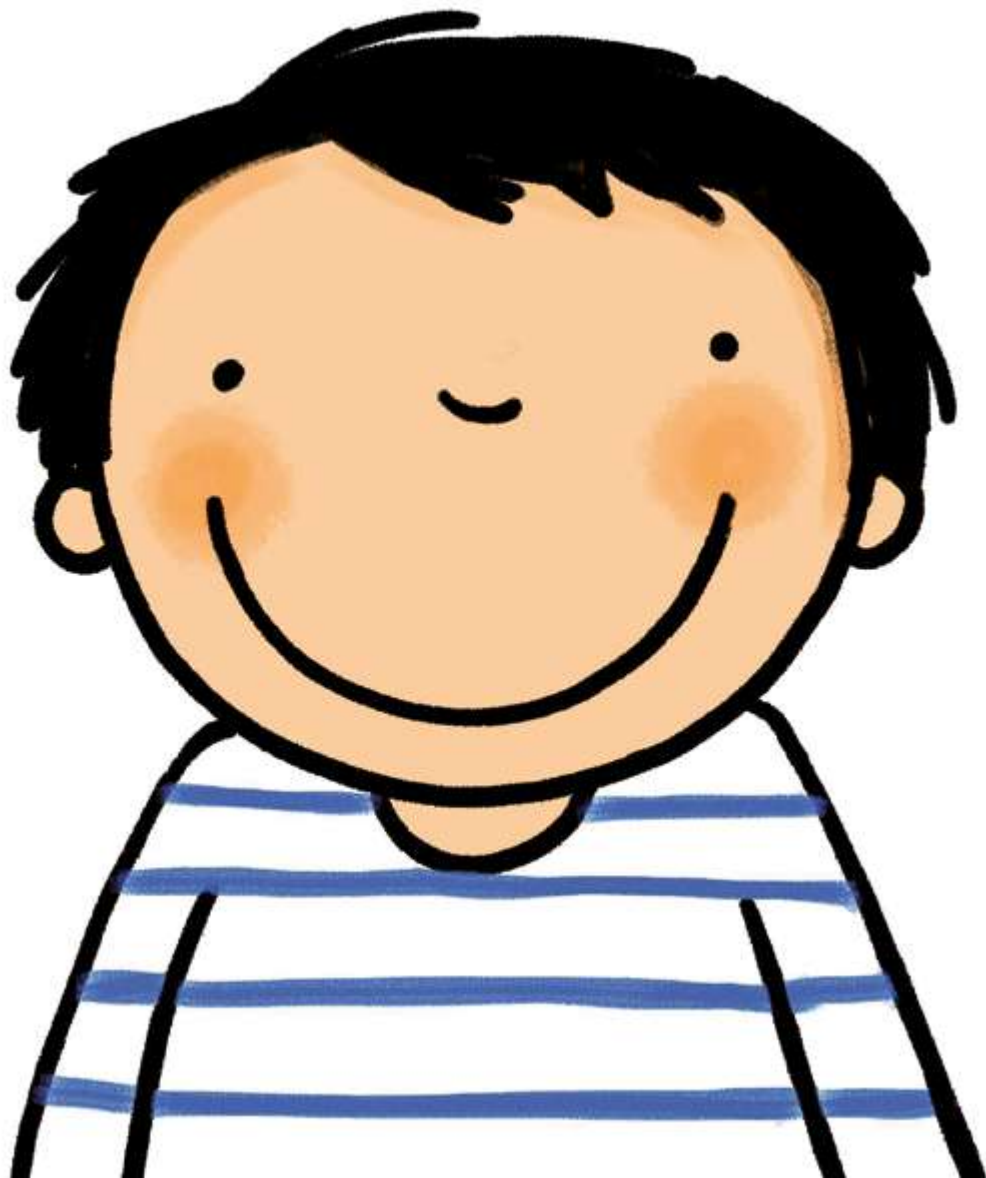
Kleuren

Het boek en al het afgeleide materiaal zijn kleurrijk. Grijp deze kans om met kinderen vaak kleuren te benoemen of ze naar dingen met een bepaalde kleur te laten zoeken. Beter dan aangeboden in een aparte activiteit, maakt deze aandacht voor kleuren deel uit van verschillende activiteiten met het materiaal.

Heb jij zelf een nog een heel ander idee?

Dan zou het zonde zijn dat collega's daarmee niet aan de slag kunnen. Mail je vondst door naar lou@cavaria.be en wij geven het een plekje op de website!

BIJLAGEN

Bijlage 1.1: Uitknipbare personages (p. 1/2)

Door deze personages uit te knippen en ervoor te zorgen dat ze rechtop kunnen staan (bv. door ze tegen een blokje te kleven, kunnen de kinderen er volop verhaaltjes mee spelen. Wil je met meer personages werken? Dan kan je ook zelf nog figuren uit het boek selecteren.

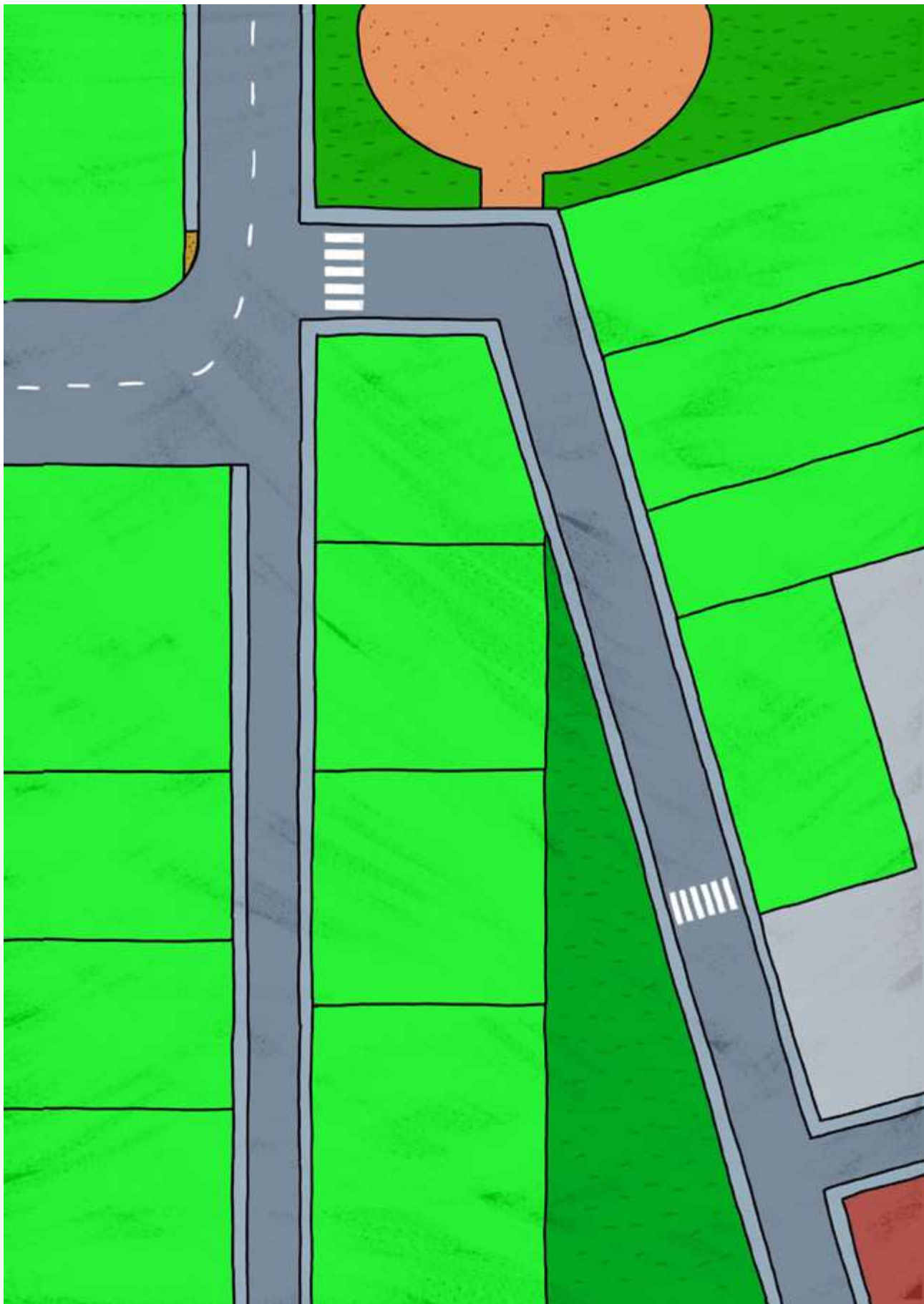
Bijlage 1.1: Uitknipbare personages (p. 2/2)

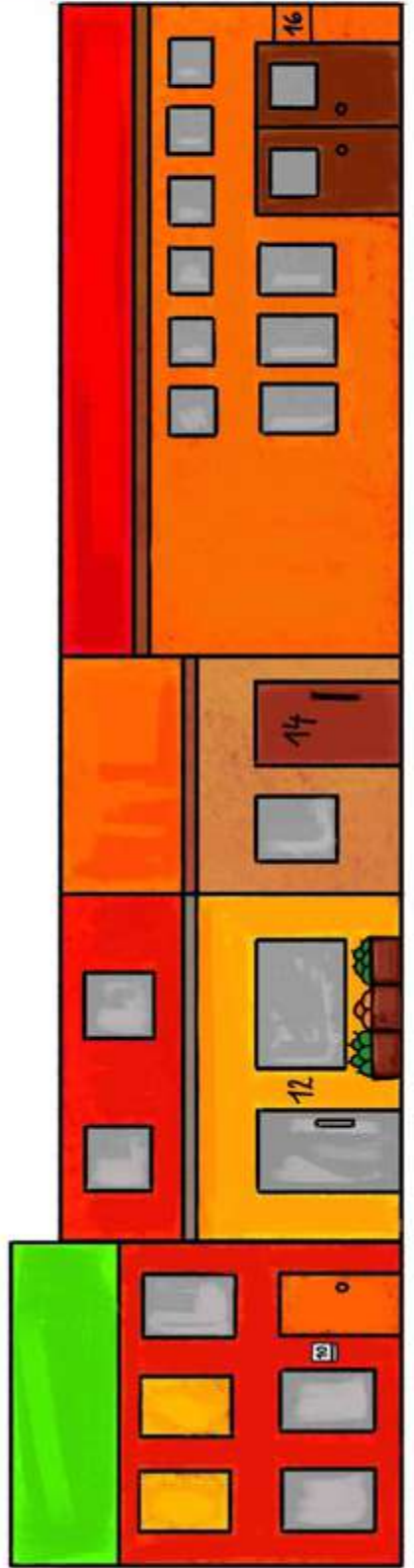
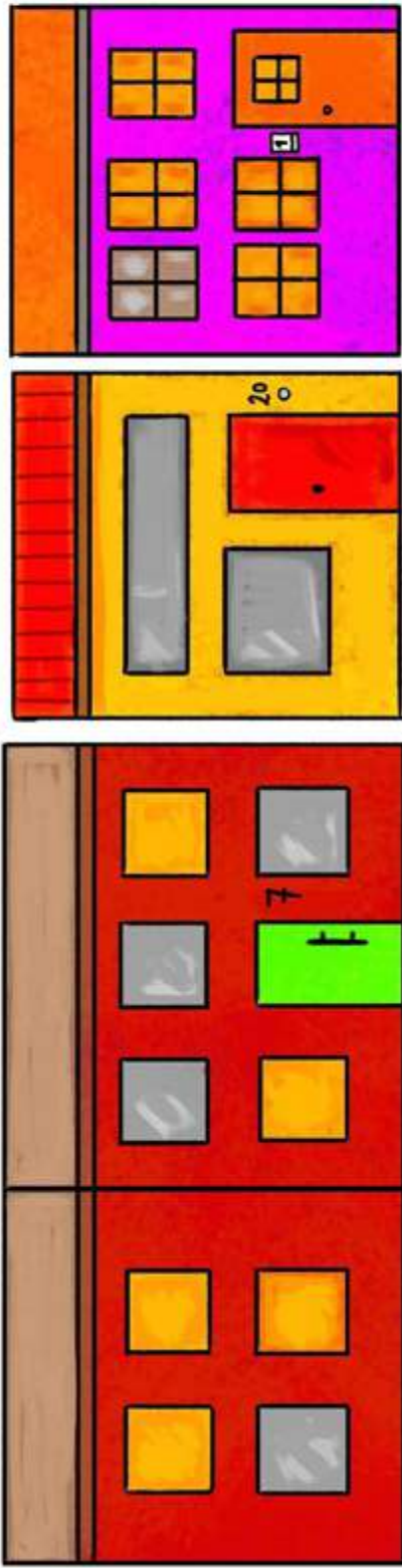
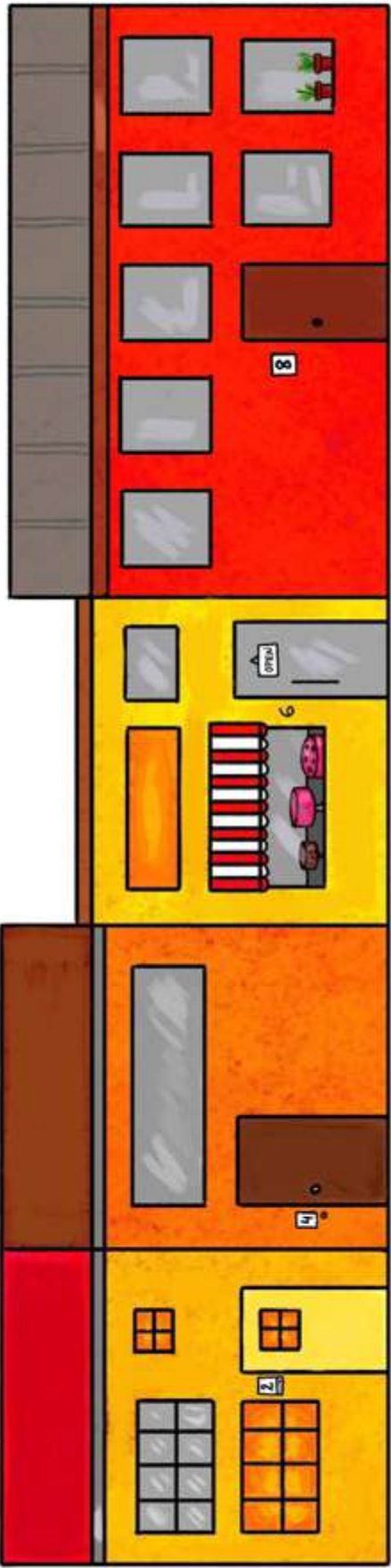

Bijlage 2.1: Plattegrond en huizen

Je kan deze plattegrond kopiërend vergroten tot een gewenst formaat.

Hetzelfde kan je doen met de huizen, zodat ze mooi op de plattegrond passen.

Bijlage 2.2: Oplossing: Waar staan de huizen? (p. 1/1)

Bijlage 4.1: Prentenset gezinnen (1/11)

Bijlage 4.1: Prentenset gezinnen (2/11)

Bijlage 4.1: Prentenset gezinnen (3/11)

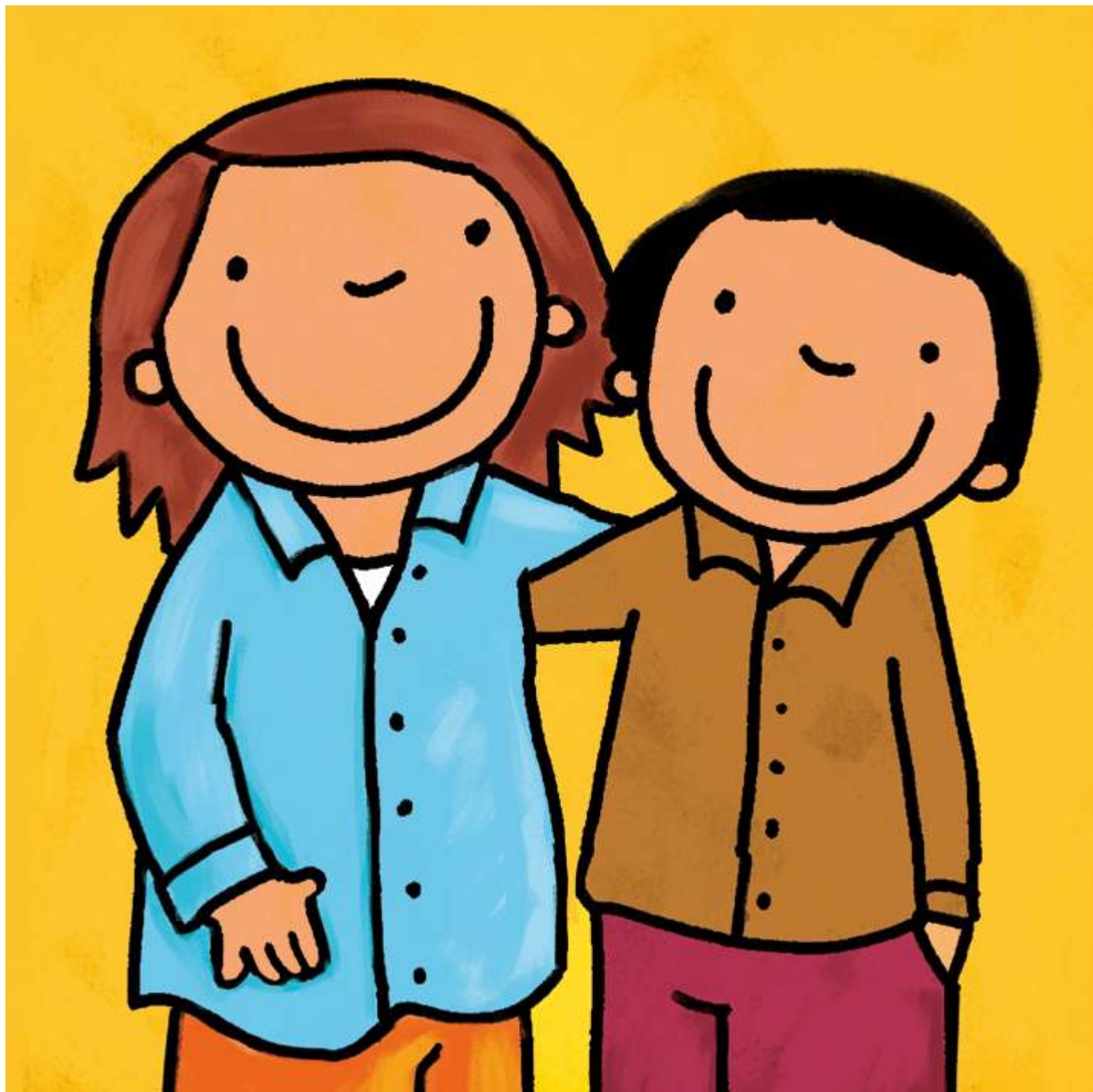
Bijlage 4.1: Prentenset gezinnen (4/11)

Bijlage 4.1: Prentenset gezinnen (5/11)

Bijlage 4.1: Prentenset gezinnen (6/11)

Bijlage 4.1: Prentenset gezinnen (7/11)

Bijlage 4.1: Prentenset gezinnen (8/11)

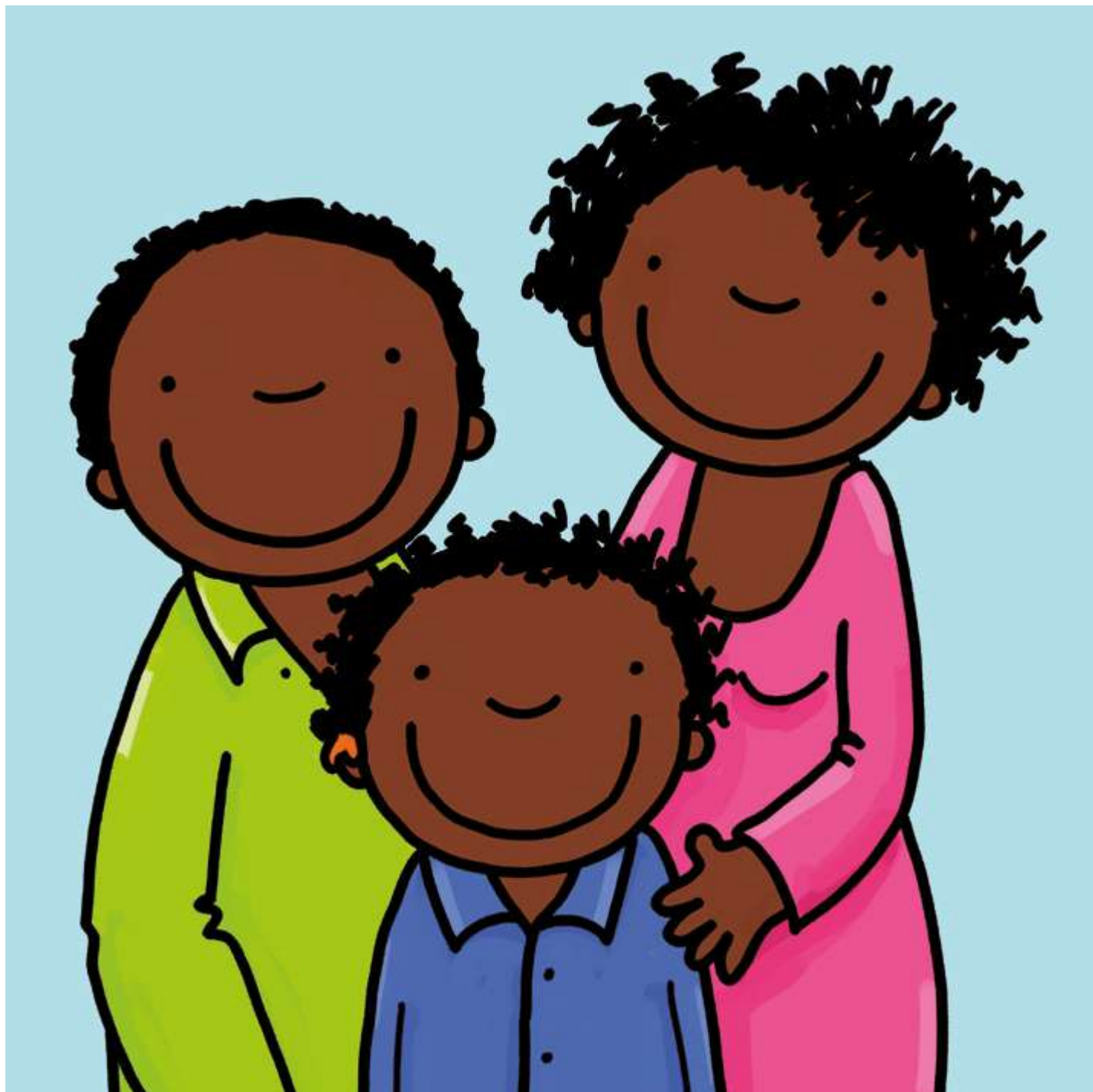
Bijlage 4.1: Prentenset gezinnen (9/11)

Bijlage 4.1: Prentenset gezinnen (10/11)

Bijlage 4.1: Prentenset gezinnen (11/11)

Bijlage 4.2: Toelichting gezinnen (p. 1/2)

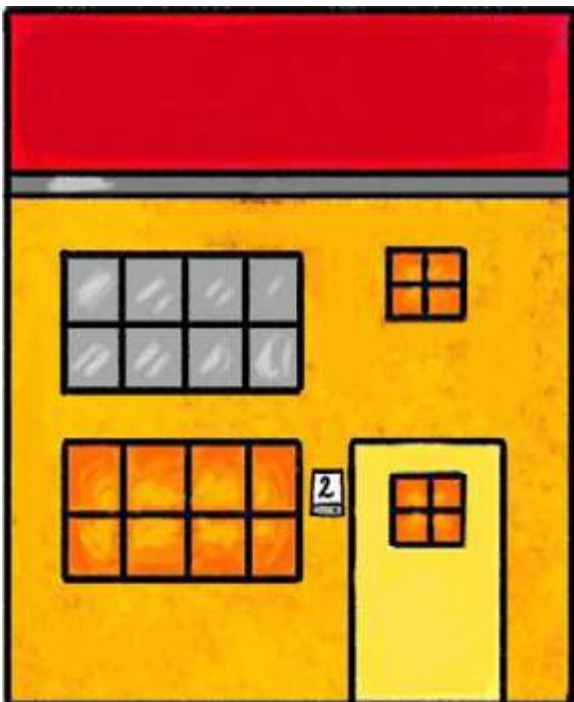
Deze bijlage geeft wat toelichting bij hoe de gezinnen door de auteurs zijn bedoeld. Niets belet je als leerkracht om deze beschrijvingen niet (helemaal) te volgen, bv. omwille van bepaalde gezinsvormen die in je klas voorkomen of wat de kinderen zelf verzinnen. De namen van de personages vind je op de schutbladen van het boek.

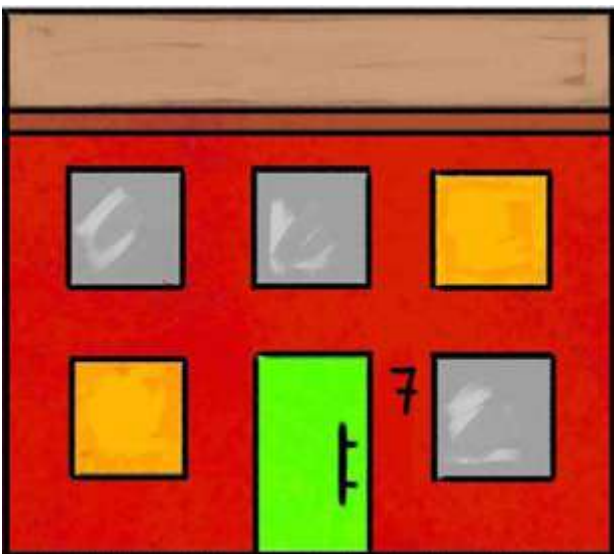
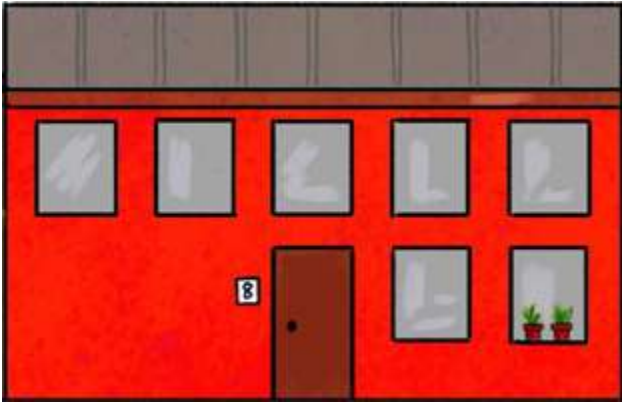
	<p>Mama, papa en hun 2 adoptiekinderen.</p> <p>Het kleinste kind gaat op prent 3 van het boek binnen bij de bakker.</p>
	<p>Alleenstaande vrouw, van Aziatische origine</p> <p>Dit is de dokter die te zien is op prent 4 van het boek.</p>
	<p>Papa, mama en hun 4 kinderen.</p> <p>Het kind in de rolstoel is te zien op prent 2 van het boek.</p>
	<p>2 Mama's en hun kind.</p> <p>De 2 mama's zijn ook de boerinnen die te zien zijn op prent 13 van het boek.</p>
	<p>Mama, papa en hun 2 kinderen.</p> <p>De ouders en hun dochter zijn te zien op prent 11 van het boek.</p>
	<p>Papa, mama, inwonende oma en 3 kinderen.</p> <p>Dit is het gezin van Anissa (de vriendin van Lou). Anissa staat op deze prent vooraan in het midden met haar mama achter haar.</p>
	<p>2 Papa's en hun 2 kinderen.</p> <p>Dit is het gezin van Lou, zoals ook te zien op de eerste prent van het boek.</p>

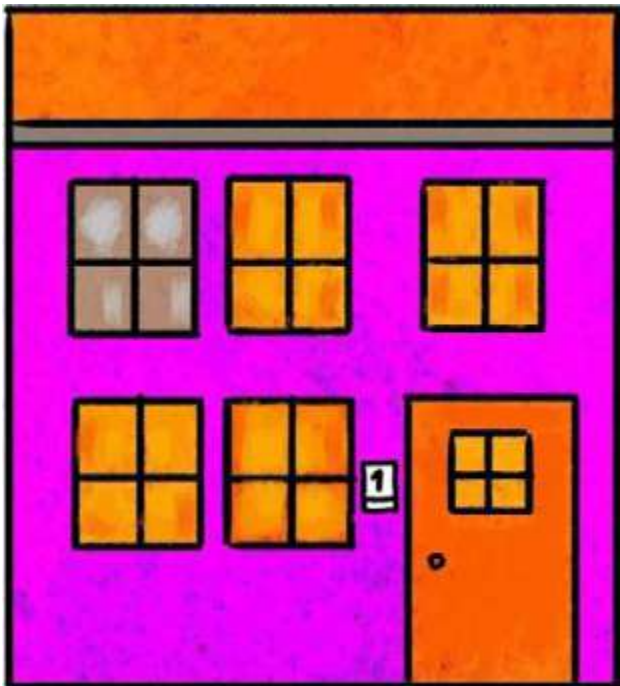
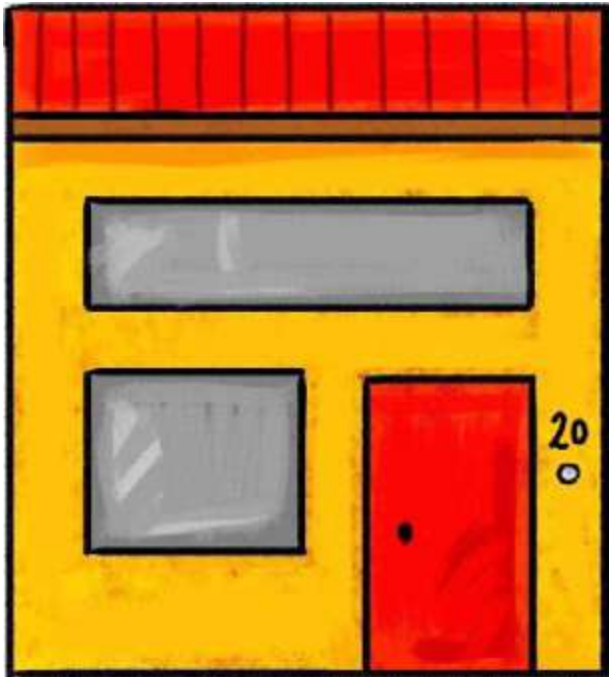
Bijlage 4.2: Toelichting gezinnen (p. 2/2)

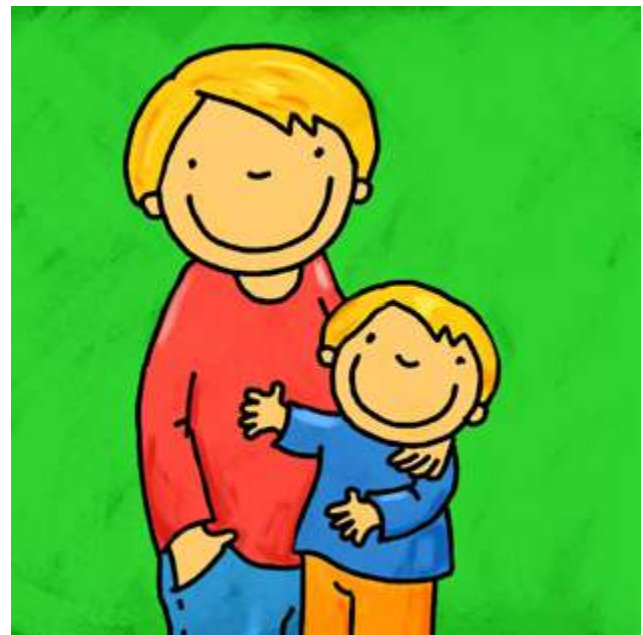
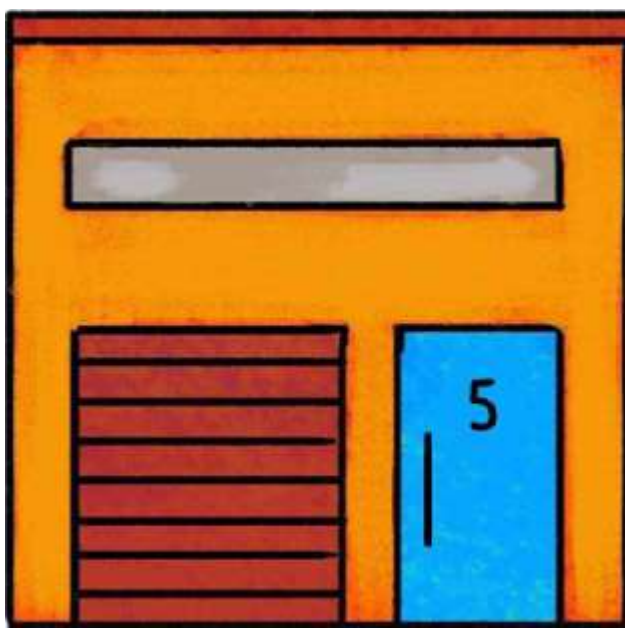
	<p>Nieuw samengesteld gezin. De vrouw met het groene kleedje en de man met de baard zijn de ouders van het kind met de rode trui in het midden. Beide ouders hebben intussen een nieuwe relatie. De vrouw met het groene kleedje en de man links op de prent hebben intussen een tweeling.</p>
	<p>Alleenstaande ouder met kind. Ouder en kind zijn ook te zien op prent 7 van het boek.</p>
	<p>Koppel zonder kinderen. Het geslacht van deze mensen is bewust onduidelijk gelaten.</p>
	<p>Koppel met kind. Het kind heeft een hoorapparaatje.</p>

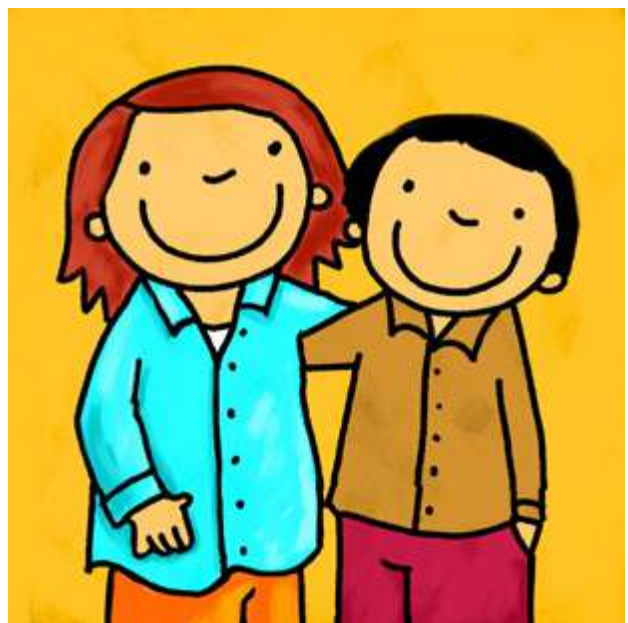
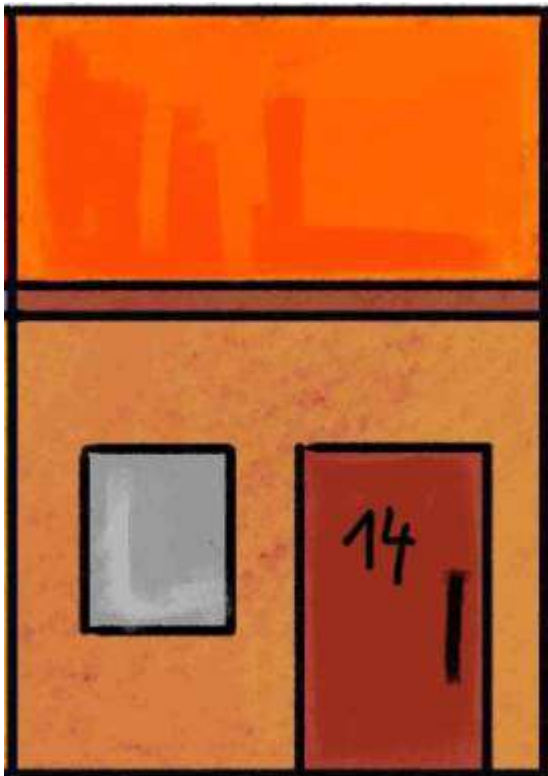
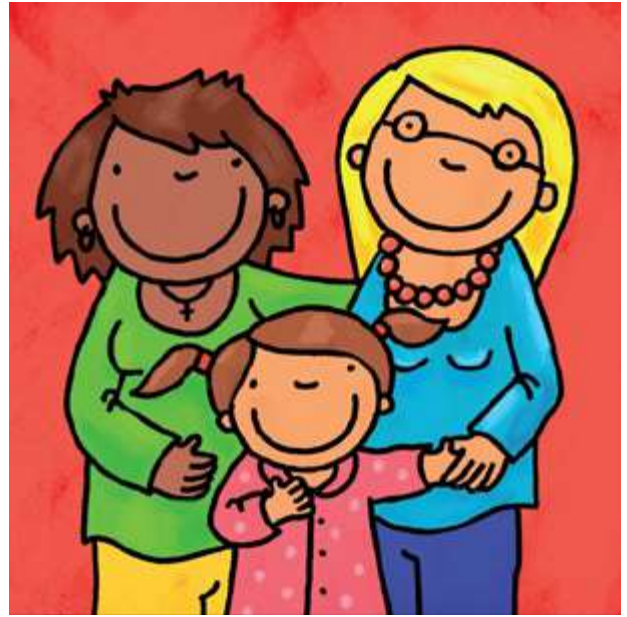
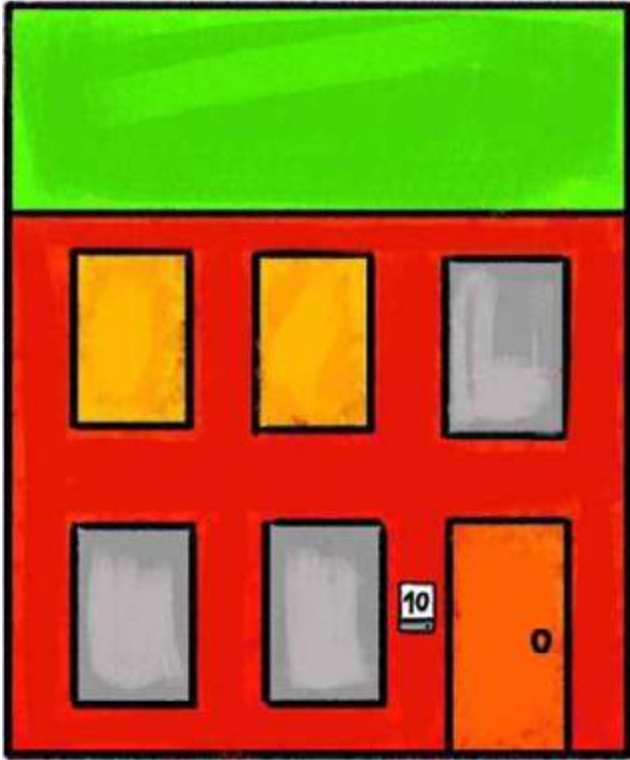
Bijlage 5.1: Kaartjes 'Wie woont waar' (p. 1/6)

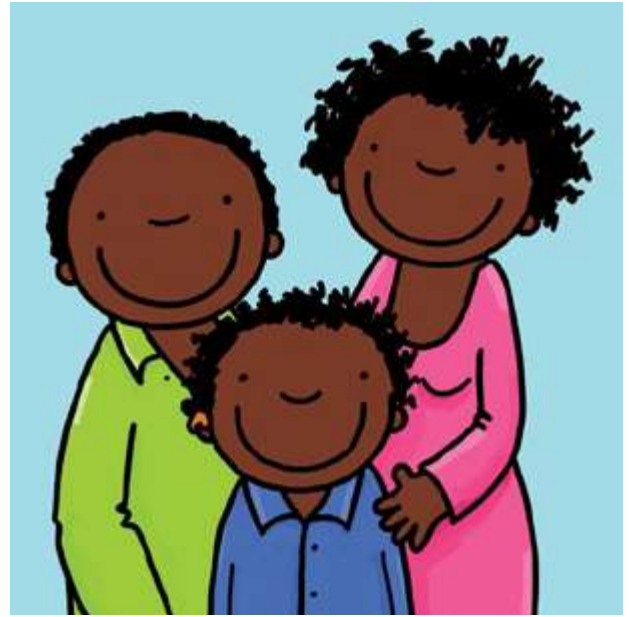
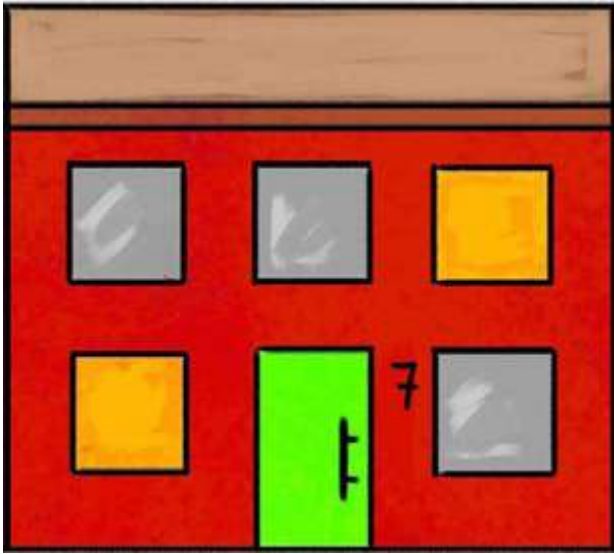

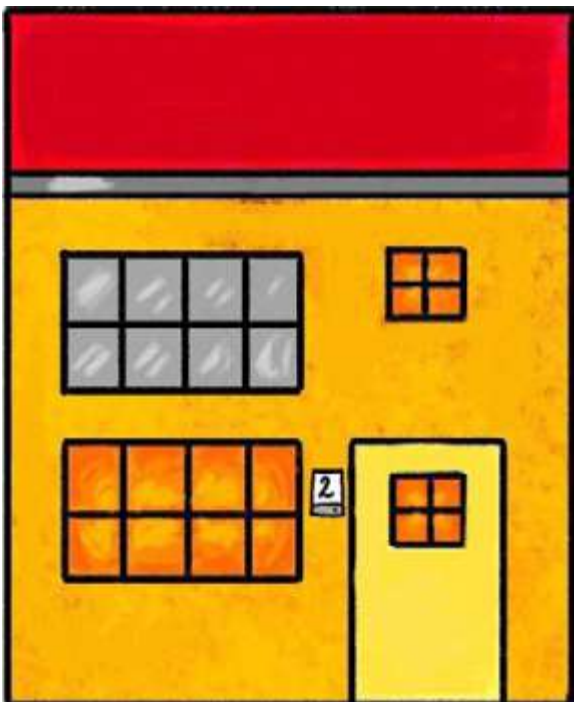

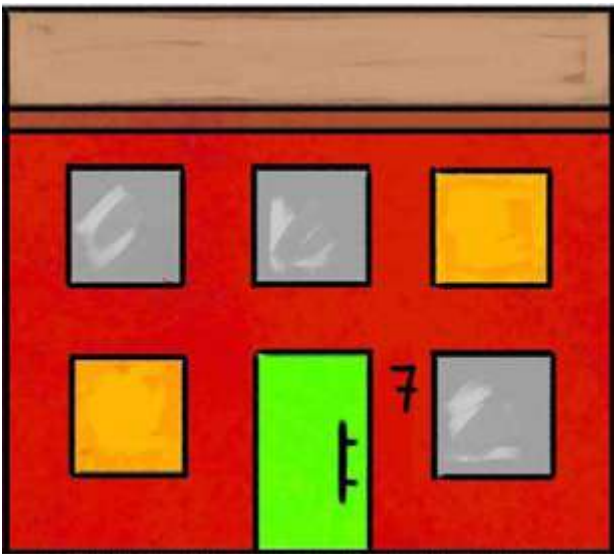
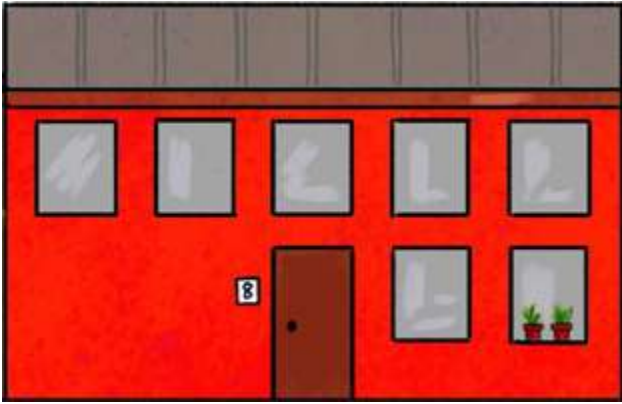

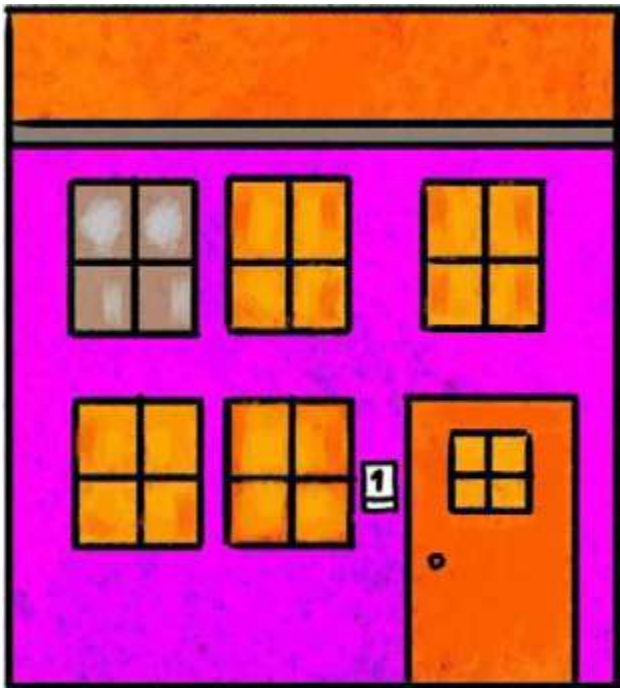
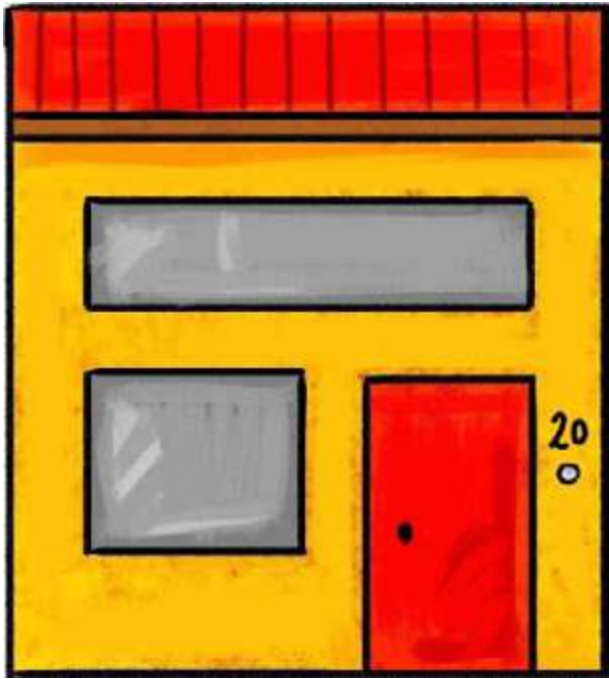

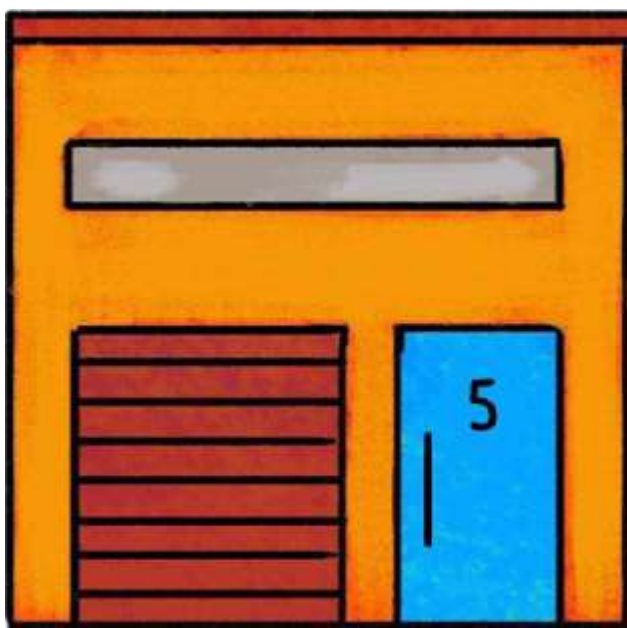

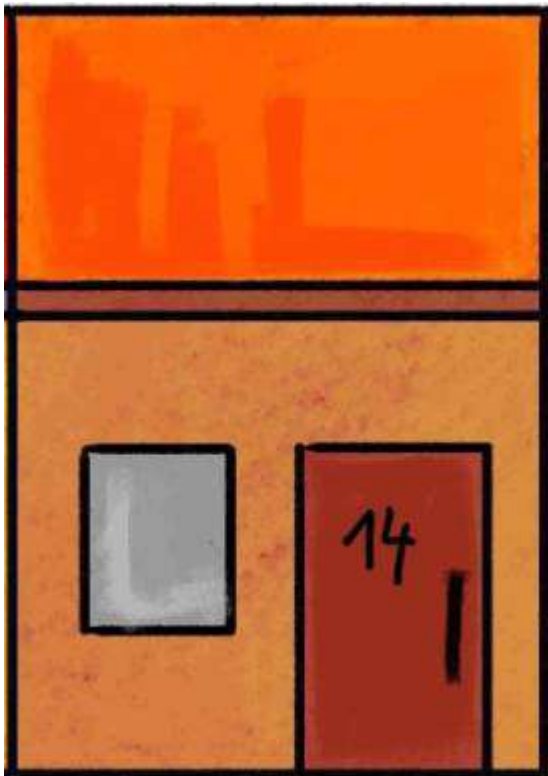
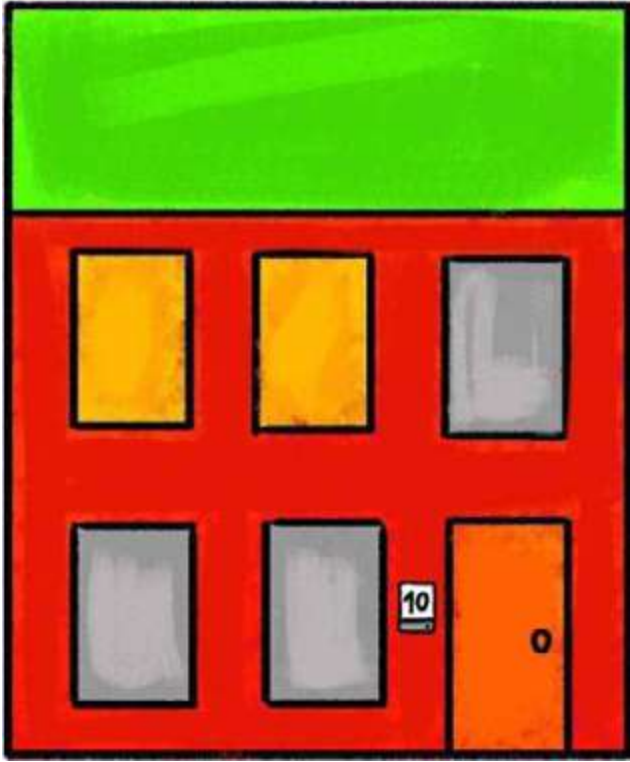
Bijlage 5.2: Kaartjes 'Verhuisd - enkel huizen' (p. 1/6)

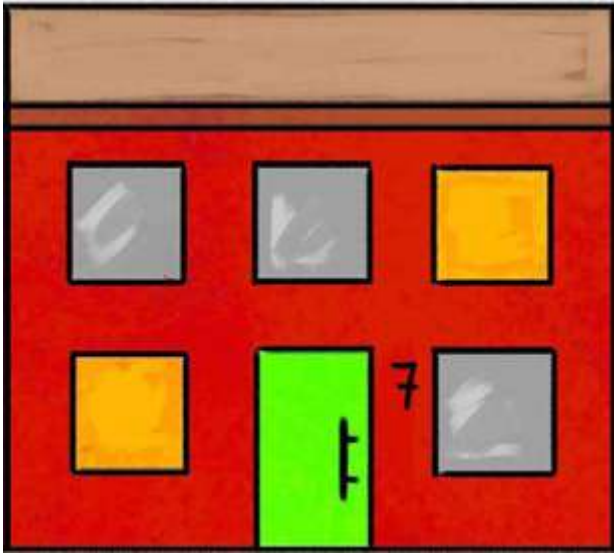

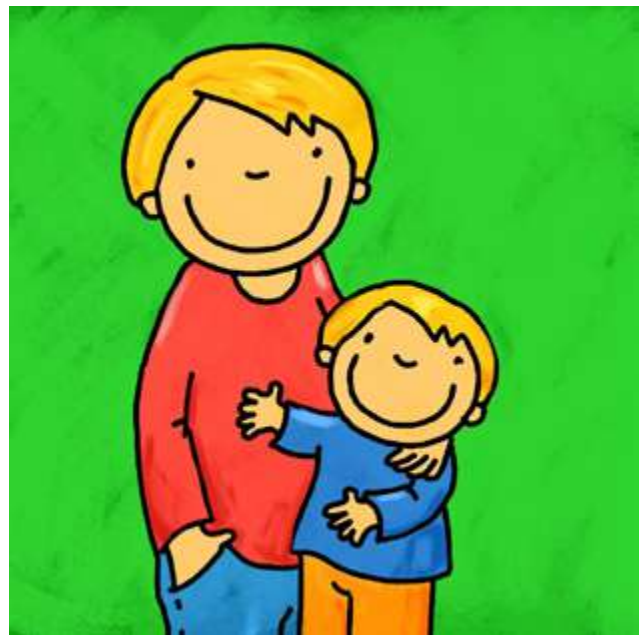

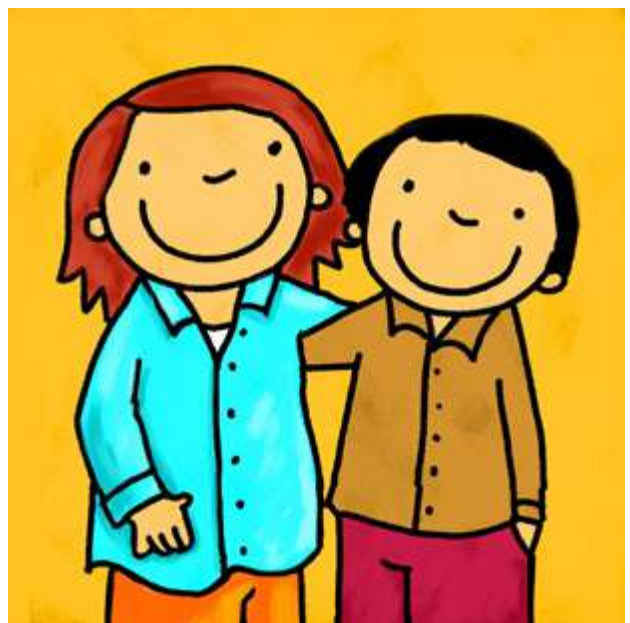
Bijlage 5.3: Kaartjes 'Verhuisd - enkel gezinnen' (p. 1/6)

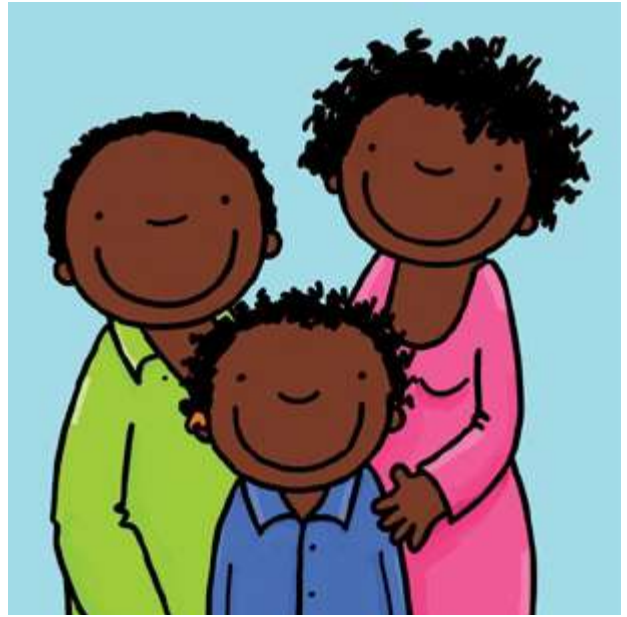

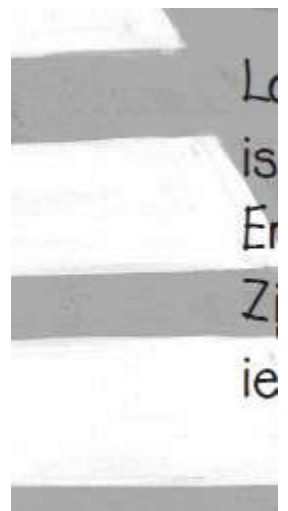
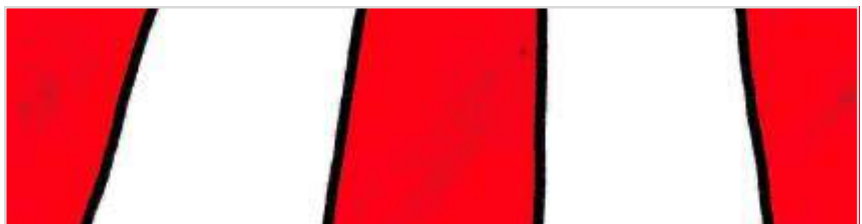
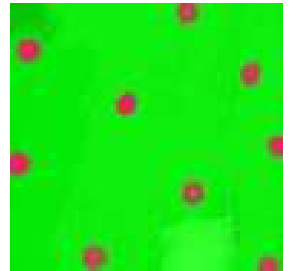
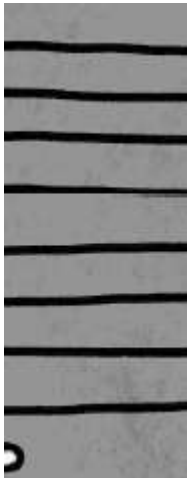

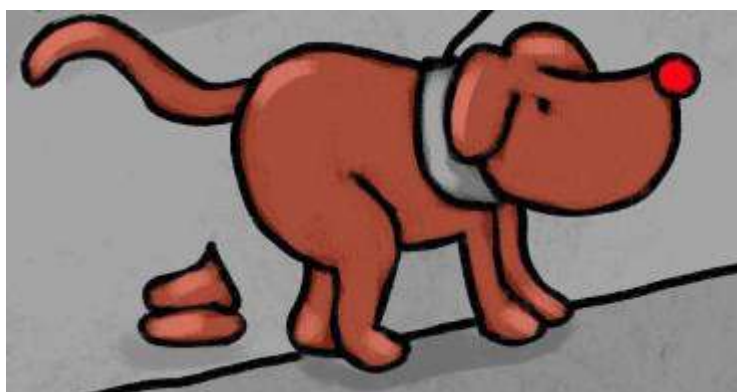

Bijlage 6.1: Patronen zoeken (p. 1/1)

Bijlage 7.1: Verstopt - makkelijk (p. 1/3)

Bij elke prent van het boek (of de vertelplatenset) hoort één van deze uitsnijdingen.

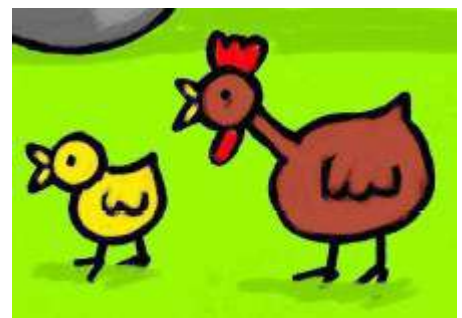
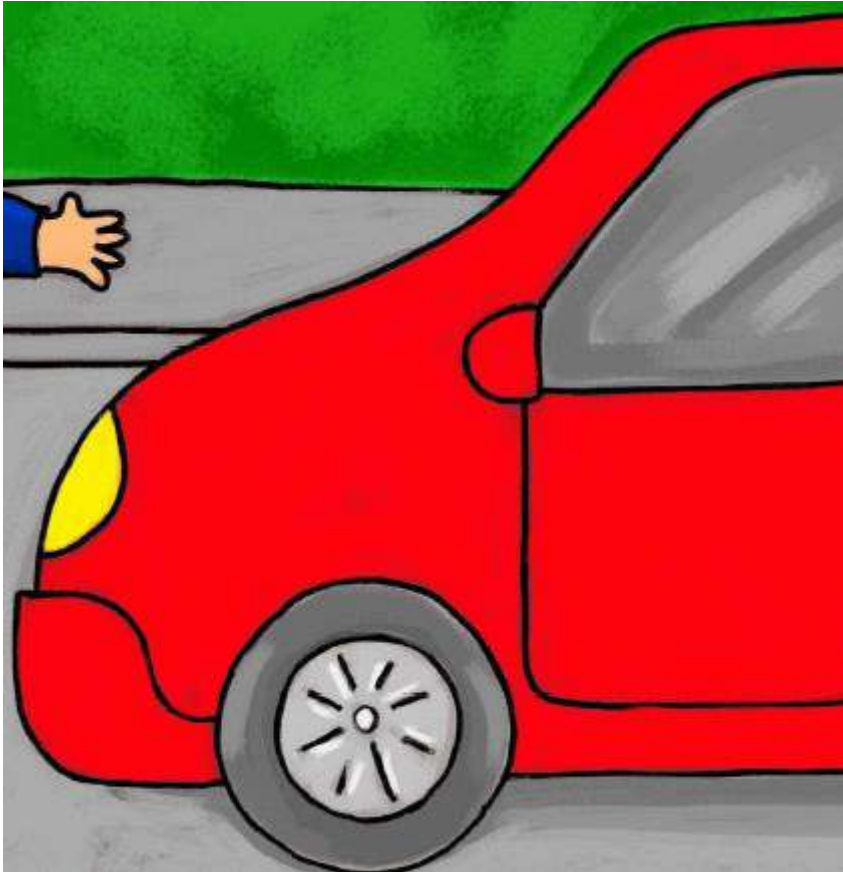
Bijlage 7.1: Verstopt - makkelijk (p. 2/3)

Bij elke prent van het boek (of de vertelplatenset) hoort één van deze uitsnijdingen.

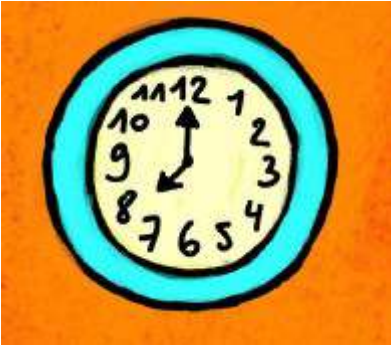
Bijlage 7.1: Verstopt - makkelijk (p. 3/3)

Bij elke prent van het boek (of de vertelplatenset) hoort één van deze uitsnijdingen.

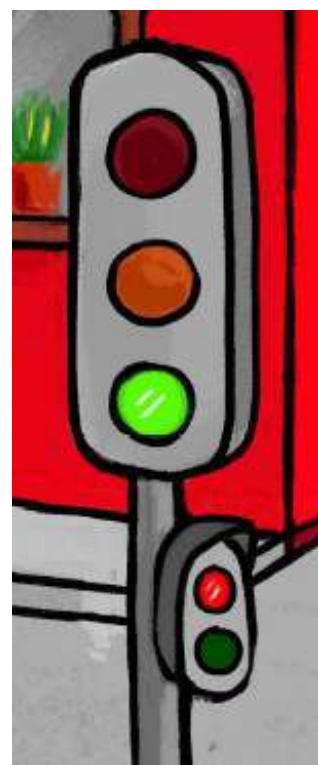
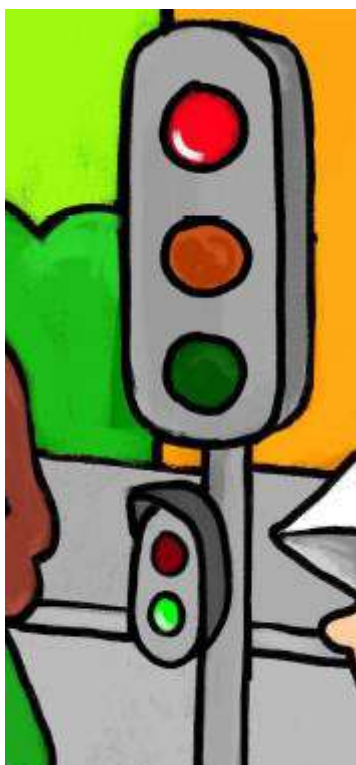
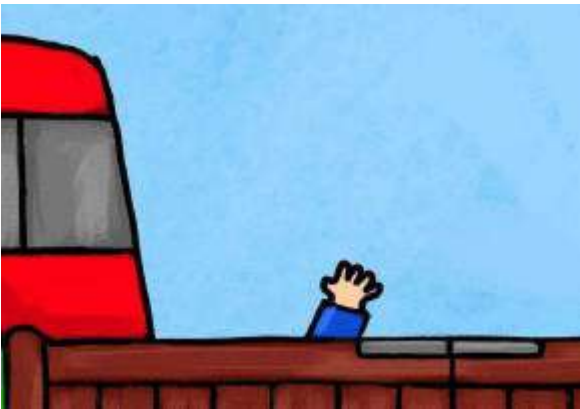
Bijlage 7.1: Verstoep - moeilijker (p. 1/2)

Bij elke prent van het boek (of de vertelplatenset) hoort één van deze uitsnijdingen.

Bijlage 7.1: Verstopt - moeilijker (p. 2/2)

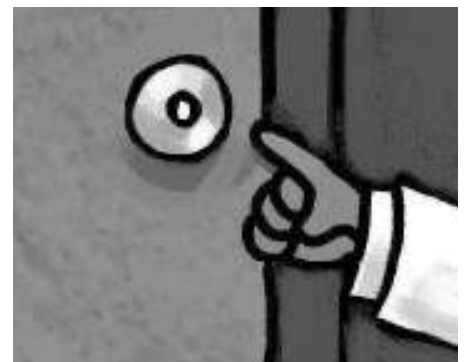
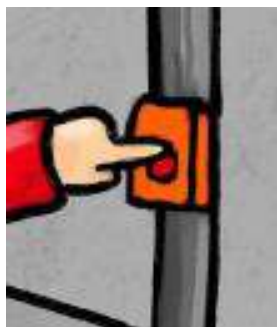
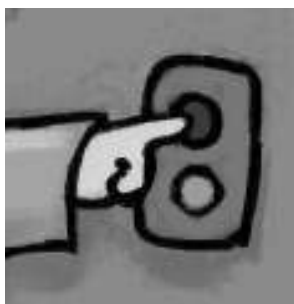
Bij elke prent van het boek (of de vertelplatenset) hoort één van deze uitsnijdingen.

Bijlage 7.1: Verstoep - moeilijk (p. 1/2)

Niet bij elke prent uit het boek hoort een uitsnijding. Bij sommige prenten horen meerdere uitsnijdingen.

Kathleen Amant

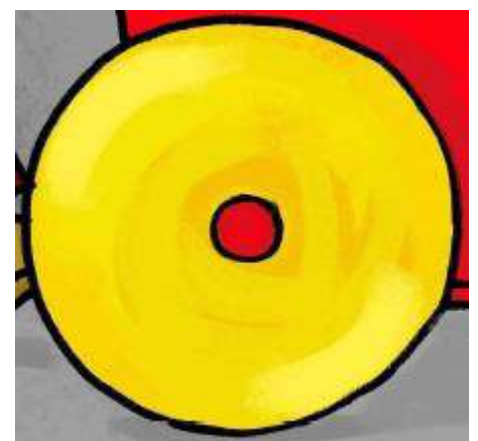
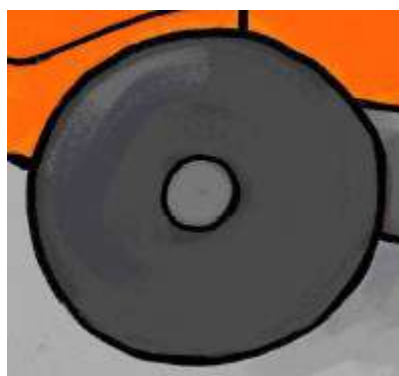
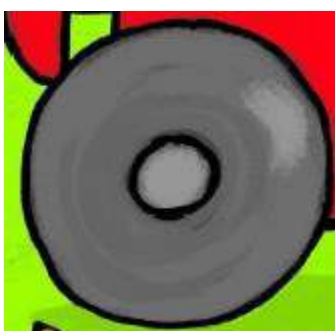
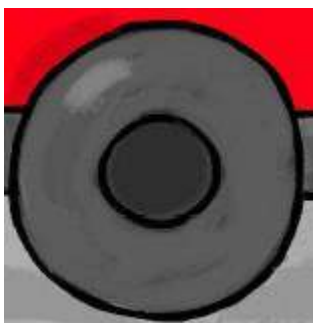
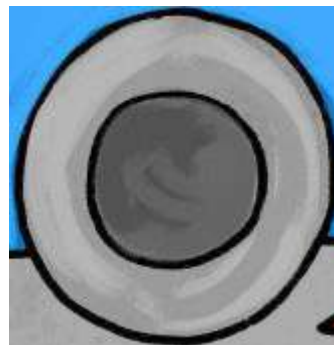
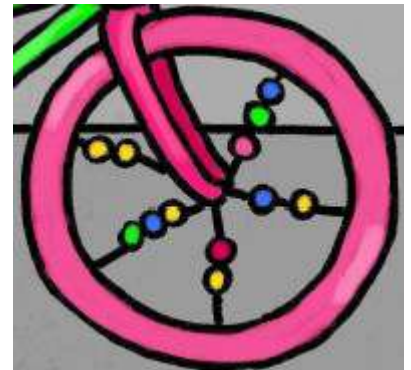
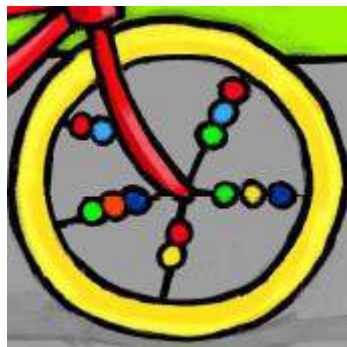
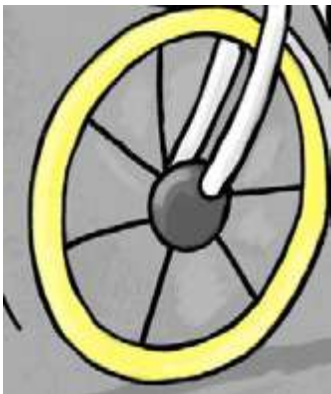
Bijlage 7.1: Verstopt - moeilijk (p. 2/2)

Niet bij elke prent uit het boek hoort een uitsnijding. Bij sommige prenten horen meerdere uitsnijdingen.

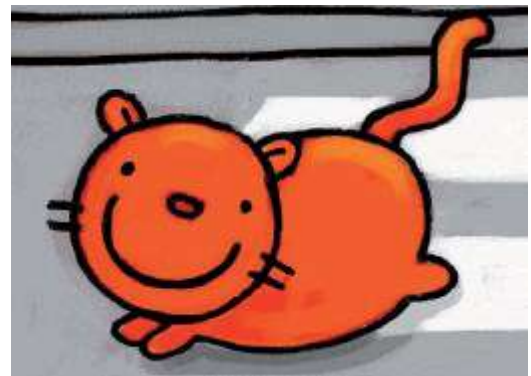
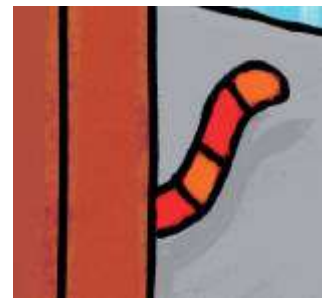
Bijlage 7.1: Verstoep - thematisch: wielen (p. 1/1)

Wil je deze oefening (nog) moeilijker maken? Druk dan af in zwart-wit.

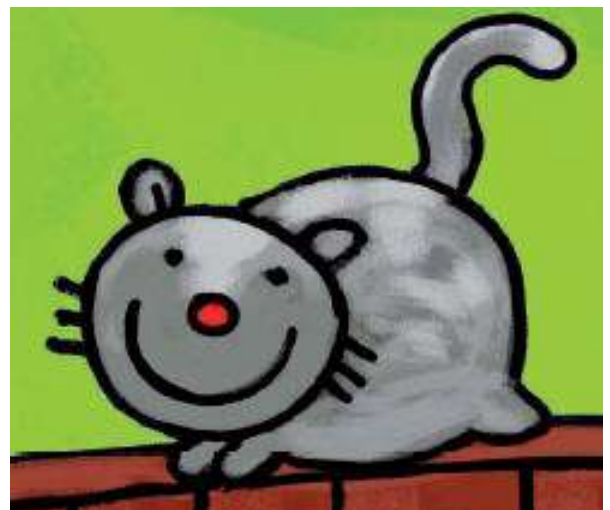
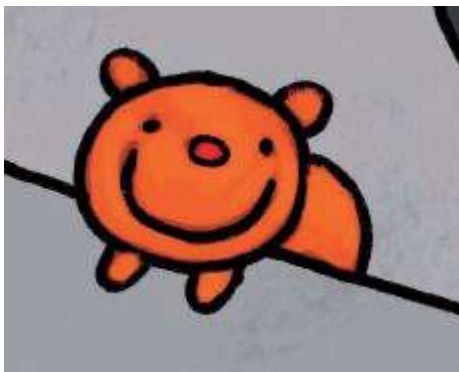
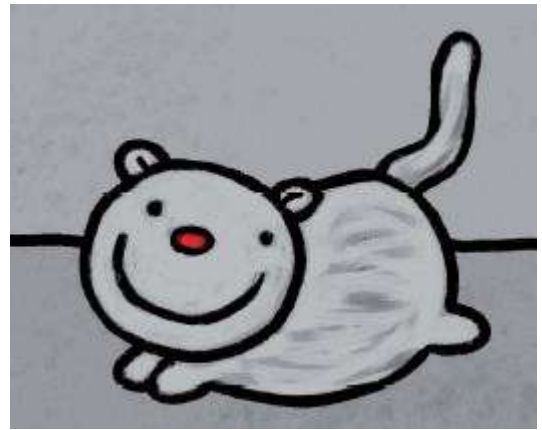
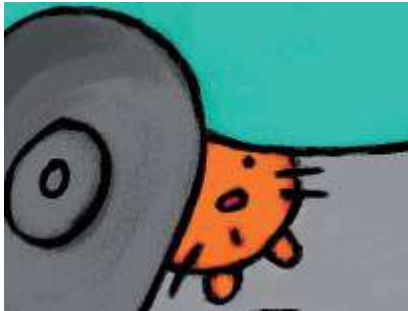
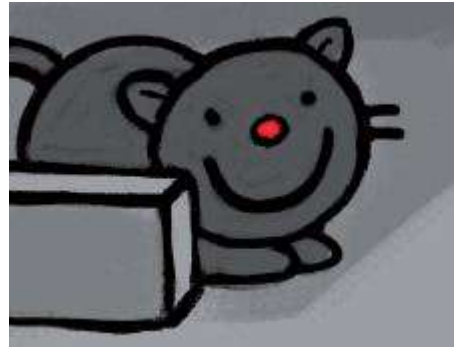
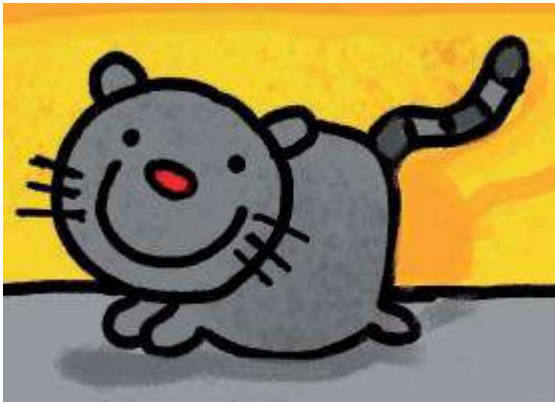

Bijlage 7.1: Verstoep - thematisch: poezen (p. 1/2)

Alle poezen van het boek 1 keer.

Bijlage 7.1: Verstopt - thematisch: poezen (p. 2/2)

Bijlage 8.1: Prentenset beroepen

Bijlage 8.1: Prentenset beroepen

Bijlage 8.1: Prentenset beroepen

Bijlage 8.1: Prentenset beroepen

Bijlage 8.1: Prentenset beroepen

Bijlage 8.1: Prentenset beroepen

Bijlage 8.1: Prentenset beroepen

Bijlage 8.1: Prentenset beroepen

Bijlage 8.1: Prentenset beroepen

Bijlage 8.1: Prentenset beroepen

Bijlage 8.1: Prentenset beroepen

Bijlage 8.1: Prentenset beroepen

Bijlage 8.1: Prentenset beroepen

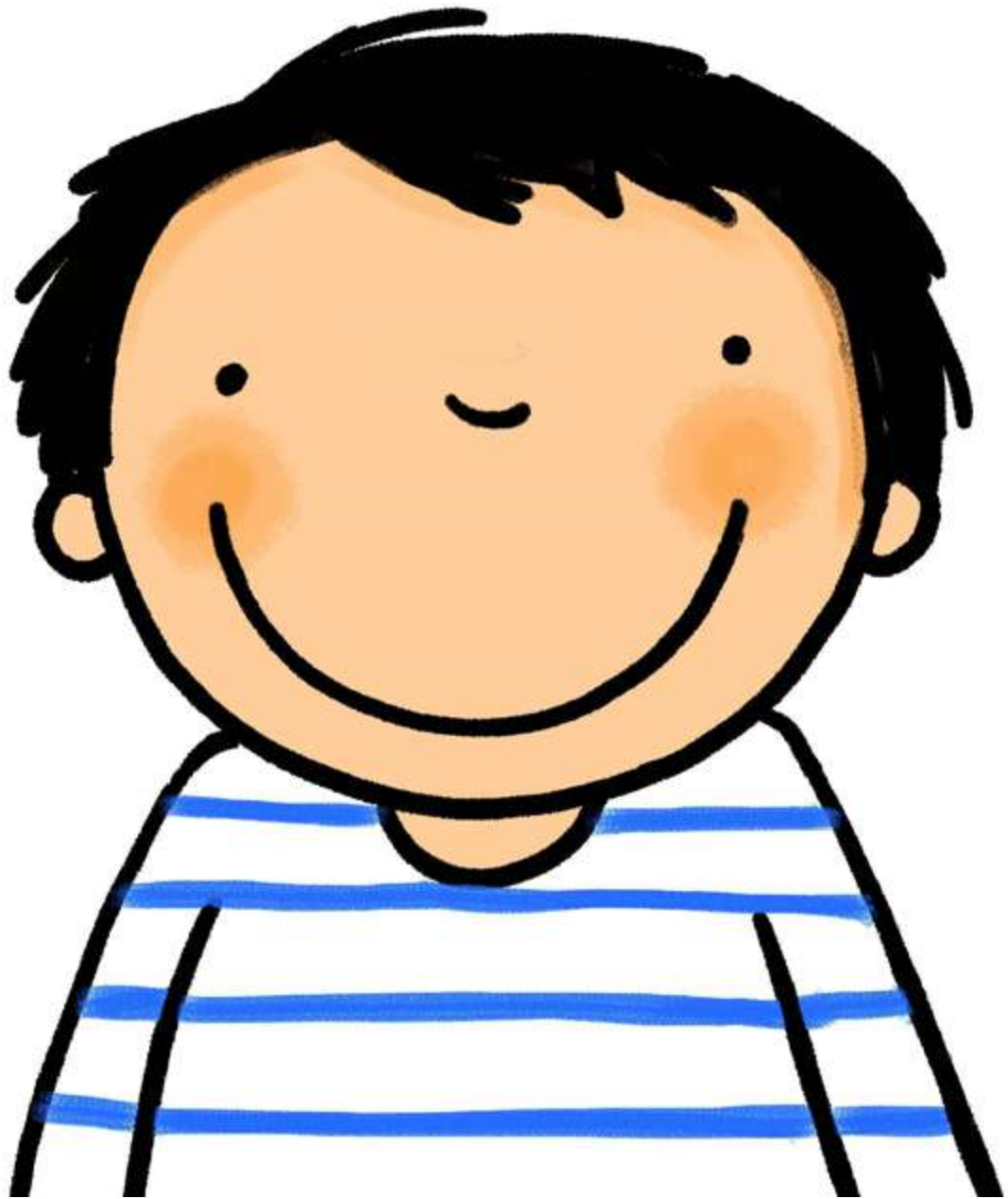

Bijlage 13.1: Gevoelens Lou

Op deze pagina vind je een samenzetting van de 4 emoties.

Op de komende 4 pagina's vind je dezelfde tekeningen, maar groter: 1 emotie per pagina.

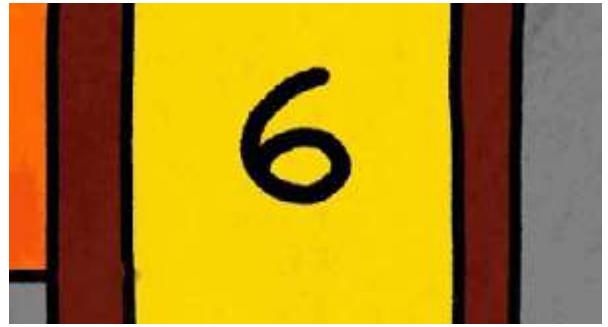
Bijlage 14.1: Op zoek naar letters (makkelijk)

LOW

Bijlage 14.1: Op zoek naar letters (moeilijker)

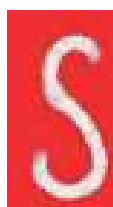
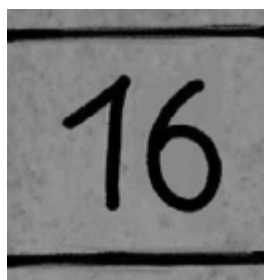
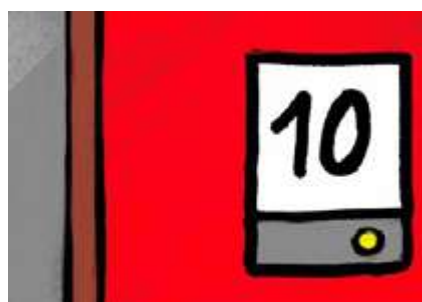
LOU

SAM

Bijlage 14.1: Op zoek naar letters (moeilijk)

Bijlage 14.1: Op zoek naar letters (woorden LOU, OPEN en SAM)

Makkelijk te verknippen om de letters in de goede volgorde te laten leggen.

Bijlage 14.2: Cover 'Lou op weg naar school'

